

Izvještaj o transparentnosti 2023.

EY Bosna i Hercegovina

Sadržaj

Poruka rukovodilaca	Greška! Oznaka nije definisana.
O nama	5
Pravna forma, struktura vlasništva i upravljačka struktura	6
Organizacija EY mreže	7
Kreiranje dugoročne vrijednosti za društvo	8
Sistem upravljanja kvalitetom	10
Od Internog sistema kontrole kvaliteta do Sistema upravljanja kvalitetom	11
Komponente našeg Sistema Upravljanja kvalitetom	14
Komponente našeg Sistema upravljanja kvalitetom	15
Upravljanje i vođstvo	16
Bitni etički i zakonski zahtjevi.....	16
Prihvatanje klijenata i angažmana i nastavak saradnje	18
Vršenje revizije	19
Resursi	23
Informacije i komunikacija	26
Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom	26
Infrastruktura koja podržava kvalitet	29
Procedure poštovanja nezavisnosti	35
Ulaganje u izuzetne talente i kontinuirano obrazovanje	39
Razvoj zaposlenih u EY	40
Príhodi i naknade	44
Finansijske informacije	45
Naknade partnerima	45
Dodatak 1: Lista klijenata revizije koji su društva od javnog interesa.....	46
Klijenti revizije EY BiH koji su društva od javnog interesa	47
Dodatak 2: Spisak registrovanih EYG kompanija članica	48

Poruka rukovodilaca

Ivan Rakić
EY BiH
Rukovodeći partner i
direktor

Dozvolite da Vam predstavimo Izvještaj o transparentnosti društva Ernst & Young d.o.o. Sarajevo (*EY BiH*) za 2023. godinu. Uvažavamo činjenicu da naše zainteresovane strane žele da razumiju šta preduzimamo u cilju unapređenja kvaliteta revizije, upravljanja rizikom i očuvanja svoje nezavisnosti kao revizora. Ovaj izvještaj predstavlja jedan od načina na koji želimo da podijelimo sa Vama, našim zainteresovanim stranama, šta činimo po svim ovim pitanjima.

Nezavisno provođenje visokokvalitetnih revizija sa integritetom, objektivnošću i profesionalnom skepticizmom predstavlja srž služenja javnom interesu i najveći prioritet za EY BiH i EY kao organizaciju. Visokokvalitetne revizije izgrađuju povjerenje i samopouzdanje na tržištima kapitala, što dovodi do porasta investicija i ekonomskog rasta, stvarajući dugoročnu vrijednost za društvo.

Kompanije, regulatori i druge zainteresovane strane računaju na nas da pružimo izvrsnost na svakom angažmanu, a kako bismo to opravdali, mi smo posvećeni kontinuiranom napretku i stvaranju okruženja u kojem se revizori mogu razvijati. To uključuje zapošljavanje, razvoj i zadržavanje talentovanih ljudi i njegovanje njihovih karijera, prihvatanje inovacija, podsticanje pojednostavljenja procesa i kritičku evaluaciju rada revizorskih timova kako bi se utvrdilo u kojim oblastima je potrebno poboljšanje. Cilj nam je da premašimo regulatorne standarde i vršimo reviziju visokog kvaliteta. U EY BiH, naša reputacija se zasniva i temelji na pružanju visokokvalitetnih profesionalnih revizorskih usluga, objektivno i etično, svakom klijentu.

Danijela Mirković
EY BiH
Vodeći partner za reviziju i
prokurista

Nastavljamo da prihvatamo ciljeve transparentnosti Zakona o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine (*FBIH*) i Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (*RS*), koji zahtijevaju od statutarne revizora privrednih društava od javnog interesa (*PIEs*) da objavljuju godišnji izvještaj o transparentnosti. Izvještaj o transparentnosti za 2023. godinu je u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBIH i Zakonom o računovodstvu i reviziji RS i pokriva poslovnu godinu koja završava 31. decembra 2023. godine.

Ovaj izvještaj prikazuje kako smo implementirali Međunarodni standard za upravljanje kvalitetom 1 (*ISQM 1*) kako bismo dodatno poboljšali kvalitet revizije. Ovaj novi standard, koji je stupio na snagu 15. decembra 2022. godine, zahtijeva od revizorskih firmi da osmisle, implementiraju i sprovedu sistem upravljanja kvalitetom. Pristup naše organizacije *ISQM 1* se zasniva na našoj snažnoj globalnoj integrisanosti i postojećim procesima i kontrolama EY-a koji su osmišljeni sa ciljem da neprekidno unapređuju i održavaju nivo kvaliteta revizije. EY BiH, zajedno sa ostalim EY kompanijama članicama koje sprovedu *ISQM 1* angažmane, izvršila je prvu godišnju evaluaciju Sistema upravljanja kvalitetom zaključno sa 30. junom 2023. godine. Naš zaključak godišnje evaluacije zaključno sa 30. juna 2023. godine bio je da Sistem upravljanja kvalitetom pruža razumno uvjeravanje da su ciljevi Sistema upravljanja kvalitetom dostignuti. Više detalja o ovoj evaluaciji možete pronaći u poglavlju ovog izvještaja: *Sistem upravljanja kvalitetom*.

NextWave predstavlja našu globalnu strategiju i ambiciju da pružamo dugoročnu vrijednost klijentima, ljudima i društvu. EY nastavlja da se fokusira na stvaranje, zaštitu i mjerenje dugoročne vrijednosti u sva četiri aspekta *NextWave* strategije: vrijednost za ljude, vrijednost za klijente, društvenu vrijednost i finansijsku vrijednost. Integracijom svih ovih aspekata, EY ispunjava svoju svrhu - *Stvaranje boljeg poslovnog okruženja (Building a better working world)*.

**Naš cilj: Stvaranje
boljeg poslovnog
okruženja**

EY je posvećen stvaranju boljeg poslovnog okruženja. Kroz usluge revizije pomažemo u izgradnji povjerenja na tržištima kapitala i ekonomijama širom svijeta. Naši revizori služe javnom interesu vršeći revizije visokog kvaliteta koje odlikuje nezavisnost, integritet, objektivnost i profesionalni skepticizam. Na taj način štitimo i promoviramo održiv i dugoročan kvalitet usluga za naše zainteresovane strane.

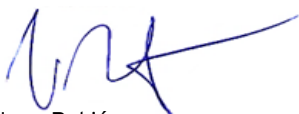
Više o ovoj strategiji i načinu na koji se ona utječe na naše usluge revizije možete saznati u poglavlju: *Vršenje revizije* i *Infrastruktura koja održava kvalitet*. U ovom izvještaju možete se upoznati i sa našim programom *Održivog kvaliteta revizije* (SAQ), koji pruža okvir za rješavanje evoluirajućih rizika u reviziji i globalno dosljedan pristup održavanju visokog kvaliteta revizije širom EY mreže. Također ćete saznati kako nastavljamo da transformišemo način na koji naši timovi obavljaju reviziju finansijskih izvještaja i zadovoljavaju promjenjive potrebe poslovanja i očekivanja zainteresovanih strana. U srži naše transformacije je postizanje dosljednosti u načinu na koji primjenjujemo našu revizorsku metodologiju, kako upravljamo našim angažmanima i kako koristimo inovativnu tehnologiju. Naša posvećenost ovom cilju se ogleda i u investiciji od 1 milijarde dolara u najnoviju tehnološku platformu za reviziju koja pruža povjerenje, transparentnost i transformaciju. Ovaj program će integrisati postojeće EY tehnološke platforme za reviziju u jednu globalnu platformu i koristiće napredne tehnologije da transformiše sposobnosti revizije i pokrene novu generaciju revizorskih usluga zasnovanih na podacima.

Također predstavljamo najnovije informacije o našoj kontinuiranoj posvećenosti održivosti i unutar EY organizacije i za EY klijente, koja predstavlja važan element u stvaranju dugoročne vrijednosti za sve zainteresovane strane. Na primjer, usluge EY odjela za reviziju i uvjeravanja mogu pomoći klijentima da pruže odgovore investitorima i zainteresovanim stranama koje traže jasnije i transparentnije nefinansijske informacije. Nefinansijsko izvještavanje ili izvještavanje o upravljanju zaštitom životne sredine, društvenim i upravljačkim aspektom poslovanja (ESG) zahtijeva mjerenje i izvještavanje o metrikama izvan uobičajenih elemenata finansijskog izvještaja i uvjeravanja koja bi mogla biti važna u stvaranju dugoročne vrijednosti. EY organizacija je također na putu održivosti, koji uključuje ambiciju EY-a da smanji ukupnu emisiju gasova za 40% koristeći sedmodijelni akcijski plan, a istovremeno održavajući poslovni rast. Organizacija EY je postala karbonski negativna u 2021. godini i ostala je karbonski negativna i u 2022. godini, nakon postizanja karbonske neutralnosti 2020. godine. EY BiH daje doprinos u postizanju ovih ciljeva.

EY BiH je fokusirana na unapređenje kvaliteta revizije i održavanje nezavisnosti, na osnovu određenih smjernica, poput naše evaluacije *Sistema upravljanja kvalitetom* koji obuhvata nalaze eksternih i internih pregleda. Stalno i održivo unapređenje kvaliteta revizije zahtijeva preispitivanje prethodnih pristupa pri obavljanju revizije. Naša usredsređenost na stalno unapređenje oslanja se na ocjenu nalaza kontrola i preduzimanje korektivnih akcija.

Potreba za povjerenjem u finansijsko izvještavanje na našim tržištima kapitala nikada nije bila veća, a revizori igraju važnu ulogu u tom pogledu.

Pozivamo sve koji čitaju ovaj izvještaj - uključujući naše klijente i njihove investitore, članove komisija za reviziju, kompanije i regulatore da nastave da saraduju sa nama na unapređivanju naše strategije, kao i svih drugih oblasti obuhvaćenih ovim izvještajem.

Ivan Rakić
Rukovodeći partner i
direktor
Ernst & Young d.o.o. Sarajevo

Danijela Mirković
Vodeći partner za reviziju i
prokurista
Ernst & Young d.o.o. Sarajevo

O nama

O nama

Pravna forma, struktura vlasništva i upravljačka struktura

U BiH Ernst & Young d.o.o. Sarajevo (*EY BiH*) je društvo sa ograničenom odgovornošću, osnovano u Sarajevu, sa podružnicom u Banjoj Luci, koje je član Ernst & Young Global Limited (EYG), kompanije registrovane kao društvo sa ograničenom odgovornošću u Ujedinjenom Kraljevstvu (UK). U ovom Izvještaju, EY BiH će se pominjati kao „mi“, „nas“ i „naš“. EY se kolektivno odnosi na globalnu organizaciju kompanija članica EYG.

EY BiH također uključuje i druge članice EYG mreže u Bosni i Hercegovini:

- ▶ EY Consulting d.o.o. Sarajevo

EY BiH nalazi se u Sarajevu, Vrbanja 1 (SCC - Sarajevo City Center), sa podružnicom u Banjoj Luci, Sime Šolaje 1A; i ima više partnera. Partneri su zaduženi za upravljačke funkcije EY BiH. Oni su odgovorni za svakodnevno rukovođenje i primjenu globalnih i regionalnih politika EYG na nivou države. Vlasničku i upravljačku strukturu EY Bosna i Hercegovina možete pogledati na: <https://bizreg.pravosudje.ba>.

EYG je organizovan u tri geografske oblasti-područja: Amerika, Azija-Pacifik i Evropa, Bliski istok, Indija i Afrika (*EMEIA*). Ove oblasti obuhvataju niz regiona. Regione čine udruženja kompanija članica unutar geografskih granica (a u slučaju kompanija članica iz

SAD - udruženja kompanija unutar te kompanije - članice) sa izuzetkom Regiona organizacije za pružanje finansijskih usluga (*FSO*) koji obrazuju određene kompanije članice koje pružaju finansijske usluge u jednoj oblasti.

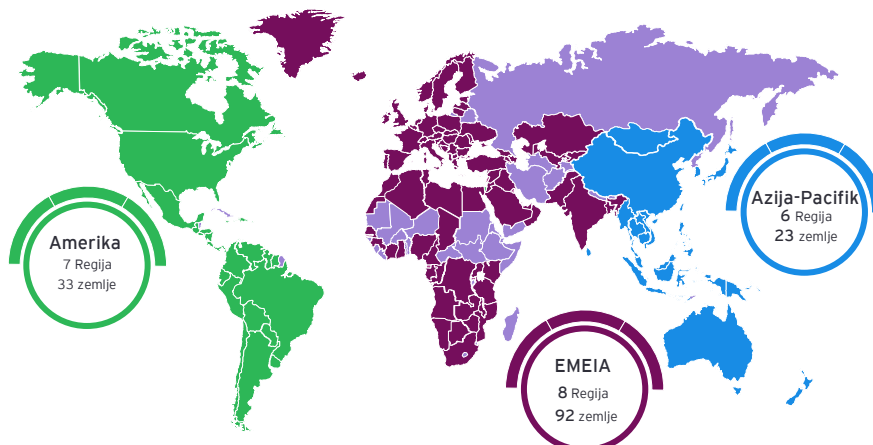
EY BiH pripada oblasti EMEIA koju čine kompanije članice iz 94 države u Evropi. U okviru EMEIA postoji osam Regija. EY BiH pripada *CESA* regionu (Centralna, istočna i jugoistočna Evropa i centralna Azija).

Ernst & Young (*EMEIA*) Limited (*EMEIA Limited*), društvo sa ograničenom odgovornošću iz Engleske, glavni je upravljački subjekt svih EYG društava u EMEIA oblasti. EMEIA Limited je odgovoran za koordinaciju kompanija članica i njihovu saradnju, ali nema kontrolu nad njima. EMEIA Limited je član EYG-a, međutim nema poslovnih aktivnosti, niti pruža profesionalne usluge.

Svaki Region bira Regionalni forum partnera (*RPF*) čiji predstavnici predstavljaju Regionalno upravljačko tijelo. Partner koji je izabran kao predsjedavajući partner RPF-a također ima ulogu regionalnog predstavnika na Globalnom upravljačkom vijeću (vidjeti stranu 7.).

U mjeri u kojoj to dopuštaju lokalni zakonski i regulatorni zahtjevi, EY Evropa je steklo, ili će steći, kontrolu nad društvima članovima EYG-a u evropskim zemljama. EY Evropa je član i EYG-a. EY Evropa je stekla kontrolu nad EY BiH 2019. godine. Upravni odbor EY Evropa čine viši partneri kompanija članica EYG u Evropi. On upravlja i odgovoran je za sprovođenje i upravljanje strategijom EY Evrope.

EY oblasti, regioni i zemlje*

*Podaci od 1. jula 2023. godine

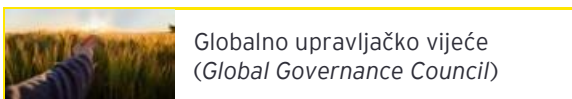
EY je globalni lider u pružanju usluga revizije, poreznog savjetovanja, poslovnog savjetovanja, strateškog savjetovanja i savjetovanja pri poslovnim transakcijama. Širom svijeta preko 390,000 pojedinaca u više od 148 zemalja ujedinjeni su u zajedničkom cilju stvaranja boljeg poslovnog svijeta, a povezuju ih zajedničke vrijednosti i puna posvećenost pružanju kvalitetnih usluga kao i poštovanju integriteta i profesionalnog skepticizma. Na današnjem globalnom tržištu naš integrisani pristup je naročito važan za pružanje visokokvalitetnih usluga multinacionalnih revizija, koje obuhvaćaju skoro svaku zemlju na svijetu.

Takav integrisani pristup omogućava EY-u da se razvije i oslanja na širok raspon i dubinu stručnosti potrebnih za obavljanje takvih raznolikih i kompleksnih revizija.

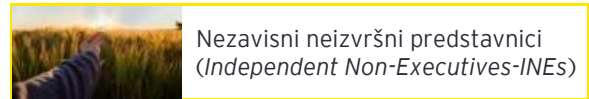
EYG koordinira kompanije članice i promoviše njihovu saradnju. EYG ne pruža profesionalne usluge, ali njegovi ciljevi uključuju promovisanje pružanja usluga izuzetno visokog kvaliteta klijentima kompanija članica širom svijeta. Svaka kompanija članica je zasebno pravno lice. Njene obaveze i odgovornosti kao kompanije članice EYG su uređeni regulativom EYG-a i brojnim drugim ugovorima.

Struktura i glavna tijela globalne organizacije, opisana u tekstu ispod, odražavaju princip da EY kao globalna organizacija dijeli zajedničku strategiju.

Istovremeno, mreža posluje i na regionalnom nivou. Ovaj model poslovanja omogućava veću usmjerenost na zainteresovane strane u regijama, čime će se osigurati da kompanije članice izgrade snažnije veze sa klijentima i drugim interesnim grupama u svakoj zemlji i da odgovore na lokalne potrebe.

Globalno upravljačko vijeće glavno je upravljačko tijelo EYG. Njega čine predstavnici iz svakog regiona, drugi slobodni predstavnici iz bilo koje firme članice, i nezavisni neizvršni predstavnici. Regionalne predstavnike, koji inače ne vrše druge visoko upravljačke funkcije, bira regionalni partnerski forum na mandat od tri godine sa mogućnošću za jedno uzastopno ponovno imenovanje. Globalno upravljačko vijeće savjetuje EYG o politikama, strategijama, kao i aspektima donošenja odluka od javnog interesa. Globalno upravljačko vijeće odobrava, na preporuku Globalnog izvršnog tijela, mnoga značajna pitanja koja mogu utjecati na EY.

Do šest nezavisnih neizvršnih predstavnika (INES), imenovani su kao pojedinci izvan EY-a. Oni su viši lideri iz javnog i privatnog sektora i posjeduju različita profesionalna iskustva iz različitih geografskih oblasti. Pružaju Globalnom upravljačkom vijeću i našoj globalnoj organizaciji kao cjelini značajan doprinos pružanjem različitih stanovišta i perspektiva kao i širokih znanja. Oni čine i većinu Podkomiteta za pitanja od javnog interesa. Podkomitet se bavi aspektima donošenja odluka od javnog interesa, uključujući pitanja koja se tiču politika i procedura o uzbunjivanju, perspektive u pogledu stavova interesnih skupina i angažmana u raspravama o kvaliteti i upravljanju rizicima. INEs su nominovani od strane posebnog odbora, odobreni od strane Globalnog izvršnog tijela i potvrđeni od strane Globalnog izvršnog odbora.

Globalno izvršno tijelo (GE) okuplja cijelo rukovodstvo EY-a na nivou pozicija, usluga i geografskih područja. Njime predsjedava Predsjednik i glavni izvršni direktor EYG-a, a uključuje i globalne rukovodeće partnere za usluge klijentima, rukovodeće partnere za geografske oblasti, lidere funkcija ljudskih resursa, upravljanja rizicima i finansijama; lidere globalnih poslovnih djelatnosti - revizije i uvjeravanja, poslovnog savjetovanja, strateškog savjetovanja i savjetovanja pri poslovnim transakcijama, poreznog savjetovanja, kao i globalnog lidera za javnu politiku, i jednog EYG partnera na rotaciji.

Globalno izvršno tijelo također uključuje Globalnog potpredsjednika za tržišta, Globalnog potpredsjednika za transformaciju, Glavnog rukovodioca za tehnologije, predsjedavajućeg Komiteta za globalne klijente, Predsjednika odbora za tržišta u razvoju, kao u predstavnike članica mreže iz tržišta u razvoju.

Globalno izvršno tijelo i Globalno upravljačko vijeće odobravaju kandidature za predsjednika EYG i potvrđuju imenovanje globalnih rukovodećih partnera. Globalno izvršno tijelo također potvrđuje imenovanje Globalnih zamjenika predsjednika. Globalno upravljačko vijeće odobrava i imenovanje Globalnog zamjenika predsjednika člana Globalnog izvršnog tijela.

Odgovornosti Globalnog izvršnog tijela uključuju promociju globalnih ciljeva i razvoj, odobrenje i, gdje je potrebno, implementaciju:

- ▶ Globalne strategije i planova
- ▶ Zajedničkih standarda, metodologije i politika koji će biti promovisani među kompanijama članicama
- ▶ Inicijativa vezanih za ljudske resurse, uključujući i kriterije i procese za pristupanje, vrednovanje, razvoj, nagrađivanje i penzionisanje partnera
- ▶ Programa zaštite i unapređenja kvaliteta
- ▶ Prijedloga vezanih za regulatorna pitanja i javne politike
- ▶ Pravila i smjernica kompanijama članicama, a koji se odnose na pružanje usluga internacionalnim klijentima, razvoj poslovanja, tržišta i brendiranje
- ▶ Razvoja novih fondova i investicionih prioriteta EY-a
- ▶ Godišnjih finansijskih izvještaja i budžeta EYG
- ▶ Preporuke Globalnog upravljačkog vijeća

GE je također redovno obavješteno o statusu implementacije Međunarodnog standarda za upravljanje kvalitetom 1 (*ISQM1*) i aspektima koji zahtijevaju njegovu pažnju.

Također ima moć da posreduje i donosi presude u sporovima između kompanija članica.

Globalni izvršni odbori
(*GE committees*)

Osnovani od strane Globalnog izvršnog tijela, Globalni izvršni odbori okupljaju predstavnike iz cijele organizacije i odgovorni su za davanje preporuka Globalnom izvršnom tijelu. Uz Globalni revizorski komitet, postoje drugi komiteti kao što su za reviziju i uvjeravanja, poslovno i porezno savjetovanje, strateško savjetovanje i savjetovanje pri poslovnim transakcijama, za globalna tržišta i ulaganja, za globalne klijente, za tržišta u razvoju, ljudske resurse, upravljanje rizicima.

Globalna radna grupa
(*Global Practice Group*)

Ova grupa okuplja članove Globalnog izvršnog tijela, Globalnih izvršnih odbora, lidere regiona i lidere odjela. Globalna radna grupa nastoji da obezbjedi da sve članice imaju istovjetno razumijevanje strateških ciljeva i dosljednu primjenu u okviru cijele organizacije.

EYG kompanije članice
(*EYG member firms*)

U skladu sa EYG propisima sve kompanije članice obavezuju se da će slijediti ciljeve EY-a, kao što su pružanje besprijekorne, dosljedne, visokokvalitetne

usluge širom svijeta. U tu svrhu, kompanije članice se obavezuju da primjenjuju globalne strategije i planove te održavaju zahtijevani obim pružanja usluga. One moraju poštovati zajedničke standarde, metodologije i politike uključujući i one vezane za revizorske metodologije, upravljanje kvalitetom i rizikom, nezavisnost, razmjenu znanja, ljudske resurse i tehnološku podršku.

Iznad svega, EYG kompanije članice se obavezuju da će obavljati svoje profesionalne prakse u skladu sa primjenjivim profesionalnim i etičkim standardima, kao i sa svim primjenjivim zahtjevima lokalnih regulativa. Ovu posvećenost integritetu i težnji da se urade prave stvari podržava naš globalni kodeks ponašanja i naše vrijednosti (vidjeti str. 16.).

Pored prihvatanja pravila EYG, kompanije članice uključene su u još nekoliko sporazuma koji pokrivaju aspekte njihovog članstva u organizaciji EY-a, kao što je pravo i obaveza korištenja imena EY kao i razmjena znanja.

Kompanije članice podliježu kontrolama koje ocjenjuju njihovo poštovanje EYG zahtjeva i politika koje regulišu pitanja kao što su nezavisnost, upravljanje kvalitetom i rizicima, revizorska metodologija i ljudski resursi. Kompanije članice koje nisu u mogućnosti da ispune obaveze kvaliteta kao i ostale zahtjeve EYG članstva, mogu se isključiti iz EY organizacije.

Kreiranje dugoročne vrijednosti za društvo

Mi u EY vjerujemo da je održivost posao svih. EY, kao organizacija, utječe na promjene stvarajući saveze i saradnje i potičući svakog, u svakom dijelu poslovanja, da učestvuje. EY nastavlja da se fokusira na stvaranje, zaštitu i mjerenje dugoročne vrijednosti u sve četiri dimenzije svoje strategije *NexWave* – vrijednost ljudi, vrijednost klijenata, društvena vrijednost i finansijska vrijednost. Integracijom svih ovih dimenzija EY ispunjava svoju svrhu *stvaranja boljeg poslovnog okruženja*.

Preko savjetovanja vlada, kako da izgrade održive i inkluzivne ekonomije, do ohrabriranja biznisa da se fokusiraju i izvještavaju o njihovom kreiranju dugoročne vrijednosti za sve zainteresovane strane, usluge EY-a već igraju ključnu ulogu u ovome. Ipak, može se i mora se uraditi mnogo više po tom pitanju.

Kao ponosni učesnik Globalnog dogovora UN (*UNGC*) od 2009. godine, EY je posvećen integraciji Deset principa Globalnog dogovora i Ciljeva održivog razvoja UNDP-a u strategiju, kulturu i funkcionisanje EY-a.

Između ostalog, ova posvećenost se ogleda u:

Korporativna odgovornost vladajućih struktura

Korporativnu odgovornost u cijelom EY-u koordinira Upravljačko vijeće EY zaduženo za korporativnu odgovornost (*EY Corporate Responsibility Governance Council - CRGC*). Ovo tijelo uključuje članove Globalnog izvršnog tijela i predstavnike sa viših rukovodećih pozicija u upravi EY-a širom poslovnih djelatnosti, funkcija i geografskih oblasti.

Težnja EY-a za društvenim utjecajem

Globalni program korporativne odgovornosti, [EY Ripples](#), okuplja globalnu EY mrežu sa ciljem da ostvari pozitivan utjecaj na živote milijarde ljudi do 2030. godine. Tokom finansijske godine koja se završila 30. juna 2023. godine EY ljudi su ostvarili pozitivan utjecaj na živote 46 miliona ljudi putem *EY Ripples programa*. Do danas, inicijative *EY Ripples programa*, su ostvarile utjecaj na živote više od 127 miliona ljudi, i to:

- ▶ Snažnim fokusiranjem na tri oblasti (podrškom sljedećoj generaciji radno sposobnog stanovništva, radom sa preduzetnicima sa misijom i ubrzavanjem ekološke održivosti) gdje ljudi iz EY-a svojim vještinama, znanjem i iskustvom mogu najviše doprinijeti.
- ▶ Saradnjom sa drugim organizacijama sličnih viđenja kako bi se stvorili ekosistemi koji mogu donijeti promjenu u većem obimu. Na primjer, *TRANSFORM* inicijativa sa Unilever i Ministarstvom vanjskih poslova Ujedinjenog Kraljevstva, čiji je cilj da promijeni živote 150 miliona ljudi širom supsaharske Afrike i Južne Azije do 2030. godine boreći se protiv nejednakosti.
- ▶ Dalja saradnja za stvaranje trajnog pozitivnog društvenog utjecaja kroz aktivnosti kao što je kreiranje programa za učenje zasnovanih na tekstu za učenike koji nemaju dovoljno znanja. EY je nedavno dobio *SAP Pinnacle nagradu za društveni utjecaj za 2022. godinu* za ovaj program.

Posvećenost ljudskim pravima

2021. godine, GE je potpisalo izjavu kojom potvrđuje svoju posvećenost podržavanju i zaštiti ljudskih prava. Ova posvećenost se fokusira na prava svih zaposlenih u EY, utjecaj angažmana kod klijenata, zainteresovane strane u EY lancima snabdjevanja i aktivnu inkluzivnost. Tokom prošle godine, EY se fokusirao na snažno upravljanje u vezi sa ovom posvećenošću.

Težnja EY-a za smanjenjem emisije ugljen-dioksida

EY je postigla cilj da postane karbonski negativna 2021. godine i ostala karbonski negativna u 2022. godini te ima cilj da dosegne karbonsku neutralnost 2025. godine. EY nastoji da to postigne značajnim smanjenjem apsolutne emisije ugljen-dioksida, a zatim uklanjanjem više od preostale količine svake godine. Da bi dostigle karbonsku neutralnost do 2025. finansijske godine, kompanije članice EY planiraju da smanje ukupnu emisiju za 40% širom Opsega 1, 2 i 3 (u odnosu na referentnu stavku 2019. finansijske godine) u skladu sa ciljem od 1,5°C, koji podržava nauka i koji je odobrila Inicijativa za definisanje ciljeva smanjenja štetnih gasova na naučnoj osnovi (*Science Based Targets initiative - SBTi*). Konkretni postupci su:

- ▶ Smanjenje emisije ugljen-dioksida uzrokovane poslovnim putovanjima, sa ciljem da se postigne smanjenje od 35% do 2025. finansijske godine, u odnosu na referentnu stavku iz 2019. finansijske godine
- ▶ Smanjenje sveukupne potrošnje električne energije u kancelarijama i nabavka 100% obnovljive energije za preostale potrebe, i shodno tome pridruživanju *RE100* do 2025. finansijske godine
- ▶ Sastavljanje Ugovora o otkupu električne energije sa ciljem da se uveze više obnovljive energije u nacionalne mreže nego što EY koristi
- ▶ Korištenje rješenja utemeljenih u prirodi i tehnologija za smanjenje ugljen-dioksida kako bi se uklonilo više ugljen-dioksida iz atmosfere nego što se emituje svake godine
- ▶ Opremanje EY timova odgovarajućim alatima za proračunavanje, a zatim i za sam rad na smanjenju količine ugljen-dioksida emitovanog tokom rada sa klijentima
- ▶ Zahtijevanje od 75% EY dobavljača da, na osnovu potrošnje, postave ciljeve preporučene od strane nauke najkasnije do 2025. finansijske godine
- ▶ Investiranje u usluge i rješenja EY-a koja pomažu klijentima da kreiraju vrijednost postizanjem karbonske neutralnosti u svom biznisu i davanje rješenja za ostale izazove i prilike u oblasti održivog poslovanja

Sistem upravljanja kvalitetom

Sistem upravljanja kvalitetom

Od Internog sistema kontrole kvaliteta do Sistema upravljanja kvalitetom

Tokom ove godine, finalizovali smo implementaciju Međunarodnog standarda za upravljanje kvalitetom 1 (*ISQM1*), koji je stupio na snagu 15. decembra 2022. godine i kompletirao prelaz sa našeg Internog sistema kontrole kvaliteta na Sistem upravljanja kvalitetom.

Naš Sistem upravljanja kvalitetom koji ovdje predstavljamo također zadovoljava standarde aktuelnih *ISQM 1* koje je izdao Odbor za međunarodne revizijske standarde (*IAASB*).

U okviru Međunarodnog standarda za upravljanje kvalitetom 1 i godišnje evaluacije našeg Sistema upravljanja kvalitetom ocjenjujemo efektivnost sistema internih kontrola, sprovodimo procedure u vezi sa evaluacijom usaglašenosti sa zahtjevima nezavisnosti, pratimo kontinuiranu edukaciju zaposlenih i sprovodimo druge postupke monitoringa.

Struktura

Ugled EY u BiH zasnovan je na pružanju usluga revizije koje su izvršene profesionalno u duhu nezavisnosti, objektivnosti i etičnosti. EY nastavlja da investira u promovisanje objektivnosti, nezavisnosti i profesionalnog skepticizma. Ovo su fundamentalni atributi revizije visokog kvaliteta.

Uloga EY BiH kao revizora je da pruži uvjerenje da su finansijski izvještaji revizorskih klijenata objektivno i istinito prikazani. Mi okupljamo kvalitetne timove koji pružaju usluge našim klijentima polazeći od našeg iskustva i ekspertize o industrijama i uslugama. Kontinuirano težimo da unaprijedimo kvalitet i proces rukovođenja rizikom kako bi kvalitet usluge koji pružamo našim klijentima ostao na visokom nivou.

U današnjem okruženju koje karakteriše kontinuirana globalizacija i brz protok kapitala kvalitet naših revizorskih usluga veoma je značajan. Kao dio naše *NextWave* strategije posvećeni smo kontinuiranom i intenzivnom investiranju u razvoj i održavanje revizorske metodologije, alata i drugih resursa koji su neophodni da bi se pružila usluga revizije visokog kvaliteta.

Dok tržište i akcionari zahtijevaju visok kvalitet usluge, zahtijeva se i povećanje efektivnosti i efikasnosti pružanja usluga revizije. EY kontinuirano nastavlja da istražuje načine na koje će da poboljša efektivnost i

efikasnost revizorske metodologije i procesa uz očuvanje kvaliteta revizije.

Radimo na tome da razumijemo gdje kvalitet naših usluga možda nije u potpunosti usaglašen sa našim očekivanjima, kao i očekivanjima akcionara, uključujući i zahtjeve regulatornih tijela u Federaciji BiH i RS. Težimo da iz naših iskustava iz internih i eksternih kontrola identifikujemo razloge za odstupanja u kvalitetu kako bismo kontinuirano unapređivali kvalitet usluga revizije.

Osmišljavanje, implementacija i sprovođenje Sistema upravljanja kvalitetom

Međunarodni standard za upravljanje kvalitetom 1 (*ISQM1*) zahtjeva proaktivniji pristup upravljanju kvalitetom, zasnovan na riziku. Ovaj pristup zahtjeva da kompanije osmisle, implementiraju i sprovedu Sistem upravljanja kvalitetom. *ISQM1* također zahtjeva ocjenjivanje Sistema upravljanja kvalitetom, najmanje na godišnjem nivou.

ISQM1 uključuje značajne zahtjeve u vezi sa upravljanjem, rukovođenjem i kulturom revizorskih kompanija i uvodi procese procjene rizika s ciljem da usmjeri pažnju kompanija na smanjenje rizika koji mogu utjecati na kvalitet revizije. Ovaj standard također zahtjeva sveobuhvatnije praćenje Sistema upravljanja kvalitetom kako bi se identifikovali nedostaci koje treba ispraviti i kako bi se formirao osnov za ocjenjivanje sveukupne efektivnosti Sistema upravljanja kvalitetom.

ISQM1 opisuje integrisani i iterativni pristup Sistema upravljanja kvalitetom, zasnovan na prirodi i okolnostima kompanije, i angažmana koji se obavlja. Također, uzima u obzir promjene u praksi i različite modele poslovanja kompanija (npr. korištenje tehnologije, mreže i multidisciplinarnih kompanija).

Pristup koji EY primjenjuje u implementaciji Sistema upravljanja kvalitetom je njegova dosljedna primjena u cijeloj mreži kompanija članica kako bi se promovisao kvalitet angažmana i operativna efikasnost. Ovo je posebno važno u globalnoj ekonomiji gdje su mnoge revizije multinacionalne i uključuju angažovanje drugih kompanija članica EY.

Da bi postigle ovo, kompanije članice EYG imaju pristup određenim politikama, tehnologijama, strategijama i programima koje koriste u osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom. Ovi resursi imaju za cilj da pruže podršku kompanijama članicama i njihovim zaposlenima.

Na primjer, EY je uspostavio pristup neophodnom procesu procjene rizika koji uključuje davanje podataka i povratnih informacija širom EY servisnih linija, funkcija i geografskih područja kako bi se na globalnom nivou odredili ciljevi kvaliteta (koji se zasnivaju na zahtjevima *ISQM1*), rizici kvaliteta i odgovori (uključujući ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom) koji se smatraju primjenjivim na sve kompanije članice EYG. Pored toga, EY je razvio globalne alate kako bi omogućio sprovođenje procesa Sistema upravljanja kvalitetom.

- ▶ Kompanije članice EY, uključujući EY BiH, su te koje su odgovorne za osmišljavanje, implementaciju i sprovođenje svog Sistema upravljanja kvalitetom i imaju odgovornost da vrše procjenu politika, tehnologije, strategija, programa i globalnih standarda koji su im dostavljeni; i
- ▶ Oduče da li ih treba prilagoditi za upotrebu (npr. da li politika treba da se izmijeni radi usklađivanja sa lokalnim zakonima i propisima ili da li sadržina tehnoloških programa treba da se prevede na lokalni jezik).

Zaduženja u Sistemu upravljanja kvalitetom (SUK)

Kako bi se omogućilo osmišljavanje i implementacija Sistema upravljanja kvalitetom (SUK) u BiH, pojedincima su dodjeljena određena zaduženja u SUK. Osobe sa ovim zaduženjima imaju odgovarajuće iskustvo, znanje, utjecaj i ovlaštenja, kao i dovoljno vremena da ispune svoja zaduženja u SUK i odgovorne su za ispunjavanje svojih obaveza. Zaduženja i odgovornosti u SUK su definisani u Globalnim politikama SUK kako bi se obezbijedila dosljednost u sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom u EY BiH.

Ključna zaduženja u Sistemu upravljanja kvalitetom uključuju:

Konačna odgovornost: Lokalni rukovodeći partner je zadužen za najviši stepen odgovornosti za Sistem upravljanja kvalitetom, što uključuje donošenje zaključaka o njegovoj efektivnosti.

Operativna odgovornost za Sistem upravljanja kvalitetom: Lokalni vodeći partner za reviziju je zadužen za operativnu odgovornost za Sistem upravljanja kvalitetom. To zaduženje uključuje davanje prijedloga zaključka godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom rukovodećem partneru za određenu zemlju. Lokalni vodeći partner za reviziju, koji ostaje odgovoran, imenuje lidera operativnog upravljanja SUK kako bi pomogao u ispunjavanju obaveza u vezi sa Sistemom upravljanja kvalitetom. Formira se Operativni odbor SUK, kojim predsjedava

lokalni vodeći partner za reviziju. Svrha Operativnog odbora SUK je nadgledanje operativne odgovornosti Sistema upravljanja kvalitetom. Operativni odbor SUK uključuje lice zaduženo za operativno upravljanje, rukovodioce sektora (Porezno savjetovanje, Poslovno savjetovanje, Savjetovanje pri poslovnim transakcijama), lidere funkcija (Nezavisnost, Upravljanje rizicima, Talenti, Tehnologija, Profesionalna praksa, Upravljanje kvalitetom).

Operativna odgovornost za usaglašenost sa zahtjevima nezavisnosti: Operativna odgovornost za usaglašenost sa zahtjevima politike nezavisnosti je dodijeljena lokalnom vodećem partneru za procedure nezavisnosti.

Operativna odgovornost za nadzor nad Sistemom upravljanja kvalitetom: Operativna odgovornost za praćenje Sistema upravljanja kvalitetom je dodijeljena lokalnom direktoru profesionalne prakse. Ova odgovornost uključuje davanje saglasnosti ili predlaganje izmjena preporučenog zaključka godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom.

Formiran je Nadzorni odbor SUK na nivou podregiona (klaster zemalja) kojim predsjedava direktor za profesionalnu praksu klastera. Svrha Nadzornog odbora SUK je nadgledanje praćenja procesa i aktivnosti u Sistemu upravljanja kvalitetom. Lokalni Nadzorni odbor SUK uključuje lidera za praćenje SUK, lidere kvaliteta poslovnih odjela (Poreznog, Poslovno savjetovanje, Savjetovanje pri poslovnim transakcijama), lidera uspostavljanja kvaliteta revizije, lidera za procedure nezavisnosti i lidera za upravljanje rizicima.

Efektivnost zaključka godišnje evaluacije Sistema kontrole kvaliteta zaključno sa 30. junom 2023. godine

Lokalni rukovodeći partner je dužan da, u ime EY BiH, na godišnjem nivou ocjeni Sistem upravljanja kvalitetom, zaključno sa 30. junom, i da donese odluku o njegovoj efikasnosti. Proces evaluacije se sprovodi godišnje na osnovu Politike godišnje evaluacije globalnog Sistema upravljanja kvalitetom i ovo je primjer globalnog intelektualnog resursa osmišljenog kako bi se osigurala dosljednost u sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom u EY BiH.

Ova evaluacija zasniva se na pitanju da li Sistem upravljanja kvalitetom EY BiH pruža razumno uvjerenje da:

- ▶ EY BiH i njeni zaposleni ispunjavaju svoje obaveze u skladu sa profesionalnim standardima i prikladnim zakonskim i regulatornim zahtjevima i da se angažmani sprovode u skladu sa takvim standardima i zahtjevima; i

- ▶ Su izvještaji koji se izdaju od strane kompanije članice i Partnera na angažmanu (PIC) odgovarajući pod datim okolnostima.

Evaluacija efektivnosti Sistema upravljanja kvalitetom koristi informacije prikupljene tokom nadzornih aktivnosti sprovedenih u određenom periodu. Evaluacija uzima u obzir sljedeće rezultate:

- ▶ Testiranja ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom
- ▶ Interne i eksterne provjere angažmana
- ▶ Ostalih nadzornih aktivnosti (npr. testiranja usaglašenosti EY BiH i njenih zaposlenih sa etičkim zahtjevima koji se odnose na nezavisnost, kritike kvaliteta koju su iznijeli spoljni regulatori bitni za Sistem upravljanja kvalitetom, problema prijavljenih putem *EY Ethics Hotline*).

Profesionalno prosuđivanje se primjenjuje prilikom ocjene rezultata nadzornih aktivnosti i prilikom utvrđivanja da li nalazi, pojedinačno ili u kombinaciji sa drugim nalazima, dosežu nivo manjkavosti. Svaka identifikovana manjkavost zahtjeva analizu korjena uzroka, razvoj plana unapređenja kvaliteta i procjenu ozbiljnosti i rasprostranjenosti manjkavosti. Prilikom donošenja zaključka o godišnjoj evaluaciji Sistema upravljanja kvalitetom, ukoliko je identifikovana ozbiljna manjkavost, kompanija članica mora da procjeni da li je utjecaj manjkavosti otklonjen i da li su mjere preduzete do 30. juna bile efektivne.

Zaključak godišnje evaluacije Sistema kontrole kvaliteta zaključno sa 30. junom 2023. godine

Godišnji zaključak evaluacije zaključno sa 30. junom 2023. godine za EY BiH je da Sistem upravljanja kvalitetom pruža razumno uvjeravanje da su ciljevi Sistema upravljanja kvalitetom dostignuti.

Komponente našeg Sistema upravljanja kvalitetom

Komponente našeg Sistema upravljanja kvalitetom

U narednim poglavljima opisujemo glavne komponente Sistema upravljanja kvalitetom koji EY BiH primjenjuje:

- ▶ Proces procjene rizika Sistema upravljanja kvalitetom
- ▶ Upravljanje i vođstvo
- ▶ Relevantni etički i zakonski zahtjevi
- ▶ Proces prihvatanja angažmana i klijenata i nastavak angažmana i saradnje sa klijentima
- ▶ Vršenje angažmana
- ▶ Resursi
- ▶ Informacije i komunikacija
- ▶ Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom

EY BiH je osmislila i implementirala proces procjene rizika radi uspostavljanja ciljeva kvaliteta, utvrđivanja i procjene rizika kvaliteta te osmišljavanja i implementiranja rješenja u slučaju rizika kvaliteta, kako *ISQM1* zahtjeva. Proces procjene rizika sprovodi se godišnje na osnovu politike globalnog Sistema upravljanja kvalitetom kako bi se osigurala dosljednost u sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom EY BiH.

Kako bi se osigurala dosljednost u kompanijama članicama EYG, prilikom osmišljavanja pristupa koji je prilagodljiv shodno činjenicama i okolnostima kompanije članice, globalni revizorski rukovodioci su, na osnovu informacija dobivenih od funkcionalnih grupa i servisnih linija na globalnom nivou, i nivou oblasti i regiona, odredili globalne ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta i odgovore u Sistemu upravljanja kvalitetom. Oni uključuju:

- ▶ Globalne ciljeve kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom
- ▶ Globalne rizike kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom
- ▶ Globalne odgovore u Sistemu upravljanja kvalitetom
 - ▶ Globalne resurse u Sistemu upravljanja kvalitetom (npr. globalne politike ili tehnologije koje umanjuju rizik kvaliteta EY SUK)
 - ▶ Globalne ključne kontrole u Sistemu upravljanja kvalitetom koje treba osmisliti i implementirati kako bi se umanjio globalni rizik kvaliteta EY Sistema upravljanja kvalitetom)

Pretpostavka je da su globalne smjernice Sistema upravljanja kvalitetom primjenjive u svakoj kompaniji

članici koja sprovodi *ISQM1*. EYG kompanije članice imaju odgovornost da procjene globalne smjernice Sistema upravljanja kvalitetom i odrede da li treba da ih dopune ili prilagode kako bi bile prikladne (npr. dodatni rizici kvaliteta, prilagođavanje odgovora, itd.).

EY BiH je pregledala globalne smjernice Sistema upravljanja kvalitetom i preduzela sljedeće korake:

- ▶ Prihvatila ili odbacila globalne rizike kvaliteta i resurse nakon odgovarajuće analize naših činjenica i okolnosti. U slučaju odbacivanja globalnih rizika kvaliteta i resursa, o takvoj odluci se prvo diskutuje na nivou Regije.
- ▶ Prihvatila ili odbacila globalne resurse ili ključne kontrole nakon odgovarajuće analize naših činjenica i okolnosti. U slučaju odbacivanja globalnih resursa i ključnih kontrola, o takvoj odluci se prvo diskutuje na nivou Regije.
- ▶ U saradnji sa Regijom kojoj pripada odredila nivo sprovođenja globalnih ključnih kontrola.
- ▶ Prilagodila prihvaćene globalne ključne kontrole, kao i ključne kontrole oblasti i regije.

Tokom pregleda globalnih smjernica Sistema upravljanja kvalitetom uzete su u obzir činjenice i okolnosti EY BiH, uključujući prirodu i operativne karakteristike EY BiH, vrste izvršenih angažmana i systemske trendove kod nadzornih aktivnosti u okviru Sistema upravljanja kvalitetom.

Pored pregleda globalnih smjernica Sistema upravljanja kvalitetom EY BiH je također utvrdila da li je potrebno dodati ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta ili odgovore. Na osnovu tog pregleda zaključeno je da nije potrebno dodati ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta ili odgovore prilagođene EY BiH.

Upravljanje i vodstvo

Primjer sa vrha

Postavljanje primjera sa vrha je odgovornost rukovodstva EY BiH koji su posvećeni *stvaranju boljeg poslovnog okruženja (Building a better working world)* kroz svoje ponašanje i aktivnosti. Naši zaposleni shvataju da kvalitet i profesionalna odgovornost počinje sa njima i pored važnosti primjera sa vrha. Naše zajedničke vrijednosti koje inspirišu naše zaposlene i koje ih vode na pravi put kao i naša predanost kvalitetu su ugrađene u ono što mi predstavljamo i u sve što radimo.

Naša kultura snažno podržava saradnju i pridaje veliki značaj konsultacijama prilikom rješavanja složenih računovodstvenih i revizijskih pitanja, kao i pitanja finansijskog izvještavanja, regulative i nezavisnosti. Smatramo da je važno da revizorski timovi tačno prate savjete konsultacija i naglašavamo to kada je potrebno.

Naš stav je da nijedan klijent nije važniji od naše profesionalne reputacije – reputacije EY BiH i reputacije svakog našeg zaposlenog.

Naš pristup poslovnoj etici i integritetu je utkan u naš Globalni kodeks ponašanja kao i u našu kulturu konsultacije, programe treninga kao i u interne komunikacije. Više rukovodstvo naglašava značaj obavljanja kvalitetnog posla i usaglašenosti sa profesionalnim standardima i EY politikom kroz komunikaciju i davanjem ličnog primjera. Također, EY kompanije članice ocjenjuju kvalitet pruženih profesionalnih usluga, kao glavnog pokazatelja u ocjenjivanju rada i nagrađivanju zaposlenih.

Da bi se izmjerila kultura kvaliteta u EY kompanijama članicama i da bi se pružila dragocjena saznanja EY BiH o percepciji kulture kvaliteta, uključujući primjer sa vrha, saradnju, upravljanje radnim obavezama i etično ponašanje, pokrenuta je Globalna anketa o kvalitetu u aprilu 2023.godine. Rezultati Globalne ankete o kvalitetu su korišteni za uvrđivanje oblasti u kojima EY BiH dobro posluje i oblasti u kojima bi trebalo preduzeti dodatne mjere. Rezultati Globalne ankete o kvalitetu ukazuju na to da naši ljudi prepoznaju da primjer sa vrha, koji postavljaju lideri, ukazuje na posvećenost kvalitetu i da EY prepoznaje i cijeni doprinose kvalitetu. Prepoznavanje naše snažne kulture savjetovanja, obučavanja i kontinuiranog unapređenja kvaliteta se također odražava u rezultatima Globalne ankete o

kvalitetu. Međutim, rezultati također ukazuju da je potrebno više raditi na poboljšanju dijela kulture u vezi sa resursima.

Globalni kodeks ponašanja

Promovišemo kulturu integriteta kod svih EY profesionalaca. Globalni kodeks ponašanja pruža jasan skup standarda i pravila ponašanja koji usmjerava naše akcije i način poslovanja. Globalni kodeks ponašanja je organizovan u pet kategorija:

1. Rad sa kolegama
2. Rad sa klijentima i ostalima
3. Postupanje sa profesionalnim integritetom
4. Održavanje naše objektivnosti i nezavisnosti
5. Zaštita podataka, informacija i intelektualnog kapitala

Primjenom naših procedura za praćenje usklađenosti sa globalnim kodeksom ponašanja i putem učestalog komuniciranja, nastojimo stvoriti okruženje koje podstiče sve zaposlene na odgovoran rad, uključujući i izvještavanje nedoličnog ponašanja bez straha.

Bitni etički i zakonski zahtjevi

Poštovanje Globalnog kodeksa ponašanja

EY Globalni kodeks ponašanja pruža smjernice o postupcima i poslovanju EY-a. EY BiH se pridržava važećih zakona i propisa, a EY vrijednosti ukazuju na našu posvećenost da postupamo pravilno. Ovu važnu posvećenost podržava nekolicina naših politika i procedura, koje ćemo objasniti u narednim pasusima

Nezavisnost

Poštovanje relevantnih etičkih zahtjeva, uključujući nezavisnost, predstavlja ključni element Sistema upravljanja kvalitetom. To podrazumijeva utvrđivanje da smo i suštinski nezavisni, ne samo naizgled. Etički zahtjevi relevantni za naše usluge revizije i profesionalne usluge uključeni su u Međunarodni standard etike za računovođe (*IESBA kodeks*) Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe. Također se pridržavamo lokalnih etičkih zahtjeva ili kodeksa kojima podliježu naše usluge revizije i profesionalne usluge. Pogledajte poglavlje o *Praksama nezavisnosti* za informacije o politikama, alatima i procesima koji služe održavanju nezavisnosti.

Rotacija partnera i duga povezanost

Pridržavamo se zahtjeva Međunarodnog standarda etike za računovođe (*IESBA*). EY u BiH podržava rotaciju partnera jer pruža svjež pristup angažmanima i promovira nezavisnost u odnosu na klijente, dok se sa druge strane zadržava ekspertiza i poznavanje poslovanja klijenta. Rotacija partnera na reviziji, zajedno sa zahtjevima za nezavisnošću, unapređuju sistem internih kontrola kvaliteta i pomažu da se ojača nezavisnost i objektivnost revizora te na taj način doprinose očuvanju kvaliteta revizije.

Za društva od javnog interesa EY globalne procedure nezavisnosti zahtijevaju da se nadležni partner u reviziji, kao i partner za pregled revizije i ostali revizorski partneri koji donose ključne odluke ili procjene o značajnim pitanjima za reviziju (*zajedno ključni partneri u reviziji*) promijene na svakih sedam godina. Za revizorske klijente koji su tek počeli trgovati na berzi, ključni partneri u reviziji mogu da budu angažovani na tom klijentu dodatne dvije godine prije rotacije, ako su na tom klijentu proveli šest ili više godina prije izlaska na berzu.

Po završetku maksimalnog perioda usluge, ključni partner za reviziju ne smije voditi ili koordinirati profesionalne usluge klijentu od javnog interesa sve dok ne završi period pauze. Ovaj period je pet godina za nadležnog partnera za reviziju na angažmanu, tri godine za partnera za kontrolu kvaliteta revizije i dvije godine za ostale partnere koji podliježu rotaciji.

U slučajevima gdje je od strane lokalnog zakonodavnog tijela ili regulatora ustanovljen period pauze za nadležnog partnera za reviziju koji je kraći od pet godina, duži od tog perioda pauze ili tri godine može se primijeniti umjesto standardne petogodišnje pauze. Ovo izuzeće može se primijeniti samo za periode revizije koji počinju prije 15. decembra 2023. godine.

Pored zahtjeva za rotacijom partnera revizije koji se primjenjuju na društva od javnog interesa klijente revizije, EY je uspostavila zaštitni okvir za dugu povezanost koji, u skladu sa zahtjevima *IESBA kodeksa*, uključuje i razmatranje prijetnji nezavisnosti nastalih uključenošću zaposlenih tokom dugog vremenskog perioda i okvir zaštitnih mjera za rješavanje takvih prijetnji.

Koristimo alate kako bi se na efikasan način vršio nadzor da li se interna pravila rotacije poštuju i zahtjevi za partnere u reviziji i druge profesionalce koji su dugo povezani sa klijentom revizije. Također, postoji proces planiranja rotacije i odlučivanja koji uključuje konsultacije sa i odobravanja od strane stručnjaka po pitanjima profesionalne prakse i nezavisnosti.

Eksterna rotacija

Za društva od javnog interesa poštujemo zahtjeve rotacije Zakona o računovodstvu i reviziji FBIH i Zakona o računovodstvu i reviziji RS.

Prava uzbunjivača

EY Ethics Hotline, omogućava našim ljudima u EY-u, klijentima i drugima izvan organizacije da na različite načine anonimno prijave aktivnosti koje mogu uključivati neetično i nedolično ponašanje, a koje može dovesti do kršenja profesionalnih standarda. Sa *EY Ethics Hotline*, na globalnom nivou, upravlja vanjska organizacija koja pruža povjerljivo i, po želji, anonimno prijavljivanje putem telefonske linije.

Nakon što *EY Ethics Hotline* registruje prijavu (preko telefona ili preko Interneta), istoj se odmah pridaje pažnja. U zavisnosti od sadržaja prijave, odgovarajuće osobe iz odjela za upravljanje rizicima, ljudskih resursa, pravnih ili drugih funkcija su uključene u rješavanje prijave. Procedura je identična i u slučaju pitanja prijavljenih izvan *EY Ethics Hotline*.

Nepoštovanje zakona i propisa

U skladu sa *IESBA kodeksom*, EY je usvojio politiku koja je osmišljena da ispuni obavezu prijavljivanja nepoštovanja zakona i propisa - *NOCLAR*. Politika definiše obaveze prijavljivanja nezakonitih aktivnosti klijenata ili zaposlenih u EY-u, u skladu sa njihovim određenim poslovnim aktivnostima.

Pored obaveza prijavljivanja definisanih *NOCLAR*-om, EY može biti u obavezi da prijavi nadležnim regulatornim tijelima moguće krivo postupanje klijenata - sigurno ili sumnjivo. Tamo gdje takve obaveze postoje, izvještaji se izdaju u skladu sa lokalnim zakonima.

Politika o sprečavanju korupcije

Globalna EY politika o sprečavanju korupcije usmjerava EY zaposlene u vezi sa određenim neetičkim i nezakonitim aktivnostima. Ova Politika naglašava obavezu poštovanja propisa o sprečavanju korupcije i pruža definiciju šta predstavlja korupciju, odnosno podmičivanje. Dodatno, ova politika utvrđuje pojedine odgovornosti za slučajeve kada se otkrije postojanje korupcije. Uzevši u obzir sve veće prisustvo korupcije na globalnom nivou, ulaže se kontinuiran napor da se mjere sprečavanja korupcije primjenjuju u čitavom EY-u.

Povlašteno trgovanje

Trgovanje vrijednosnim papirima je regulisano nizom zakona i drugih propisa, a EY zaposleni su obavezni da se pridržavaju propisa kojima se uređuje trgovanje na osnovu insajderskih informacija. Naime, zaposlenima u EY-u zabranjeno je da trguju vrijednosnim papirima, dok su u posjedu neobjavljenih informacija o značajnim činjenicama.

Globalna EY politika o povlaštenom trgovanju potvrđuje obavezu naših zaposlenih da ne trguju vrijednosnim papirima kada imaju povlaštene informacije, pruža detalje o tome šta čini povlaštenu informaciju i identifikuje kome naši zaposleni treba da se obrate ako imaju pitanja u vezi sa njihovim odgovornostima.

Ekonomske i trgovinske sankcije

Važno je da smo svjesni da se konstantno mijenja situacija u pogledu međunarodnih ekonomskih i trgovinskih sankcija. EY prati uvođenje sankcija širom svijeta i obezbjeđuje smjernice svojim zaposlenima, odnosno zemljama članicama, na koje uvedene sankcije utječu.

Procedure za sprečavanje pranja novca (Anti-money laundering - AML)

EY BiH je određen kao obveznik važećih propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih organizacija. U skladu sa Globalnim EY uputstvima o sprečavanju pranja novca, EY BiH je primijenio politike i procedure dizajnirane da ispune ove obaveze, uključujući proceduru *Upoznaj svog klijenta*, procjene rizika i izvještavanje o sumnjivim transakcijama. EY zaposleni su obučeni u vezi sa svojim odgovornostima prema AML propisima i dobili su uputstva o tome koga da konsultuju kada imaju neko pitanje na ovu temu.

Zaštita podataka i povjerljivost

EY globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti i povjerljivosti propisuje principe koje treba primijeniti prilikom prikupljanja, obrade i čuvanja svih informacija koje su odgovornost EY-a, uključujući podatke o ličnosti koji se odnose na sadašnje, bivše i potencijalne klijente, zaposlene, dobavljače i poslovne saradnike, kao i druge informacije koje se smatraju povjerljivim od strane klijenata, trećih lica ili naše organizacije. Ova politika je u skladu sa zahtjevima Opšte uredbe o zaštiti podataka o ličnosti Evropske unije (GDPR) i drugih važećih zakona i propisa o zaštiti podataka o

ličnosti i privatnosti, pored toga što određeni profesionalni standardi pružaju okvir povjerljivosti. EY također ima Obavezujuća poslovna pravila, odobrena od strane regulatornih tijela EU, sa ciljem olakšanja prijenosa podataka o ličnosti unutar EY mreže. Pored toga, imamo politiku u skladu sa našim specifičnim zahtjevima za privatnost podataka i poslovnim potrebama u BiH.

Prihvatanje klijenata i angažmana i nastavak saradnje

Globalna politika prihvatanja klijenata i angažmana i nastavka saradnje

Globalna EY politika prihvatanja novog klijenta i nastavka pružanja usluga postojećem klijentu definiše principe kako bismo odredili da li prihvatimo novog klijenta i/ili novi angažman, odnosno da li nastavljamo saradnju sa već postojećim klijentom. Ovi principi su fundamentalni za održavanje kvaliteta, upravljanje rizikom, zaštitu naših zaposlenih i ispunjenje zahtjeva regulatornih tijela. Globalna EY politika o prihvatanju klijenata i angažmana je primjer politike koju je izdao EYG kako bi se osiguralo pridržavanje vrijednostima EY-a, kako bi se adresirali rizici mreže i garantovala dosljednost u Sistemu upravljanja kvalitetom.

Ciljevi ove politike su:

- ▶ Uspostavljanje rigoroznog procesa za ocjenu rizika i donošenje odluke o prihvatanju novog klijenta i angažmana, odnosno nastavka saradnje sa postojećim klijentom
- ▶ Ispunjavanje zahtjeva nezavisnosti
- ▶ Identifikovanje i eliminisanje sukoba interesa
- ▶ Identifikovanje i neprihvatanje klijenata ili angažmana koji nose visok rizik
- ▶ Konsultacije sa EY profesionalcima i stručnjacima kako bi se identifikovale dodatne procedure rukovođenja rizikom za specifične visokorizične oblasti i
- ▶ Usaglašenost sa zakonskom regulativom kao i zahtjevima struke.

Pored toga, globalna EY politika o sukobu interesa definiše globalne standarde za rješavanje kategorija potencijalnih sukoba interesa i proces njihovog identifikovanja. Također uključuje odredbe za ublažavanje potencijalnih sukoba interesa što je brže i efikasnije moguće, koristeći odgovarajuće zaštitne mjere. Takve mjere zaštite mogu uključivati pribavljanje saglasnosti klijenta da djeluje za drugu stranu gdje može postojati sukob interesa, uspostavljanje odvojenih angažovanih timova koji bi radili za dvije ili više strana, implementaciju odgovarajućih praksi separacije između angažovanih

timova ili odbijanje angažmana kako bi se izbjegao identifikovan sukob.

EY Globalna politika sukoba interesa i povezane smjernice, uzimaju u obzir rastuću kompleksnost naših angažmana i odnosa sa klijentima, kao i potrebu za blagovremenošću i preciznošću reagovanja na zahtjeve klijenta, bili su jedan od predmeta ažuriranja. Pored toga politike i smjernice usklađene su sa standardima koje je izdao IESBA.

Primjena politike u praksi

EY Proces za prihvatanje klijenata i angažmana (*Process for Acceptance of Clients and Engagements - PACE*) je sistem za efikasnu koordinaciju prihvatanja klijenata i nastavka saradnje u skladu sa globalnim politikama kompanija članica. PACE vodi korisnika korak-po-korak kroz zahtjeve za prihvatanje klijenta i nastavak saradnje, te ga povezuje sa resursima i informacijama potrebnim za procjenu poslovnih prilika i povezanih rizika. PACE je primjer tehnološkog resursa koji koriste EYG kompanije članice širom svijeta kako bi se garantovala dosljednost u Sistemu upravljanja kvalitetom.

Odluka o prihvatanju i odluka o produžetku saradnje sa klijentom se donosi uzimajući u obzir procjenu koju vrši angažovani tim, a u kojoj se razmatraju faktori rizika u više kategorija: stav menadžmenta, unutrašnja kontrola i povezane strane.

Postupak prihvatanja novog klijenta sadrži pažljivo razmatranje rizika povezanih sa potencijalnim klijentom i nekoliko procedura dubinske analize. Prije nego što prihvatimo novog klijenta ili novi angažman, moramo da odredimo da li imamo dovoljno resursa da pružimo kvalitetne usluge, naročito u oblastima sa kompleksnim pitanjima, a potom da razmotrimo da li su usluge koje klijent traži od nas primjerene. Postupak odobrenja je rigorozan, a ni jedan novi revizorski angažman ne može se prihvatiti bez odobrenja našeg Direktora Profesionalne Prakse (PPD) i rukovodećeg partnera te oblasti (AMP). Po određivanju nivoa rizika koji se smatraju prisutnim, novi revizorski angažmani također mogu zahtijevati odobrenje imenovanih predstavnika Regionalne i Oblasnih PPD i AMP-a.

Tokom godišnjeg postupka potvrđivanja nastavka saradnje sa klijentom, razmatramo pružene usluge i mogućnost nastavka pružanja kvalitetne usluge i potvrđujemo da li klijent dijeli predanost EY BiH kvalitetnim i transparentnim finansijskim izvještajima. Pored toga partner nadležan za reviziju zajedno sa rukovodiocem odjela revizije, na godišnjem nivou razmatra odnos sa klijentom kako bi se utvrdilo da li je nastavak saradnje primjeren.

Kao rezultat ovog razmatranja neke se revizije utvrđuju kao kompleksne i time podliježu dodatnoj kontroli - nadzoru tokom procesa revizije, dok se sa nekim revizorskim klijentima saradnja prekida. Kao i kod postupka prihvatanja novog klijenta, naš regionalni Direktor Profesionalne Prakse je uključen u postupak odlučivanja o nastavku saradnje sa klijentom.

EY kontinuirano ulaže u poboljšanje revizorske metodologije i alata, sa ciljem da pruži najviši nivo kvaliteta revizorskih usluga. Ova ulaganja su u skladu sa ciljevima EY-a da održi posvećenost izgradnji povjerenja u tržišta kapitala i ekonomije širom svijeta.

EY digitalna revizija

EY digitalna revizija pomaže timovima da zadovolje promjenjive potrebe kompanija kojima pružaju usluge i da i u sadašnjosti i u budućnosti ispune očekivanja zainteresovanih strana, koja se konstantno mijenjaju.

Digitalna EY revizija pruža podršku profesionalcima u unapređivanju kvaliteta i stvaranju prednosti u svim fazama revizije spajanjem naprednih sposobnosti sa odgovarajućim digitalnim vještinama i kulturom stalne inovacije.

EY digitalna revizija se koristi širom svijeta i dobro je pozicionirana i dokazana na tržištu:

- ▶ **EY Canvas** omogućava siguran i *cloud-based* proces rada, komunikaciju i dokumentaciju na više od 150.000 revizija.
- ▶ **EY Canvas Client Portal - EY Canvas portal za klijente** povezuje više od 200.000 EY zaposlenih sa više od 300.000 korisnika koji su klijenti.
- ▶ **EY Atlas** služi kao centralni repozitorijum računovodstvenog znanja za EY timove i entitete kojima se vrši revizija.
- ▶ **EY Smart Automation** mogućnosti pokreću automatizaciju osnovnih aktivnosti i direktno su integrisane u **EY Canvas**.
- ▶ **EY Helix** omogućava EY timovima da analiziraju godišnje preko 775 milijardi redova podataka unesenih u dnevnik.

Ove tehnologije pružaju podršku EY timovima u unapređenju kvaliteta - povezujući kompanije i timove, automatizujući revizorske procedure i procese, i analizirajući podatke putem napredne tehnologije.

Povezivanje

Nesmetano povezivanje revizorskih timova sa entitetima, kao i sa pravim informacijama, je osnov revizije visokog kvaliteta.

EY Canvas, naša globalna revizorska platforma, u središtu je revizije i omogućava nam obavljanje visoko kvalitetne revizije. *EY Canvas* je izrađen korištenjem najsavremenije tehnologije kada su u pitanju web aplikacije. To nam omogućava poboljšanu bezbjednost podataka i omogućava lakše razvijanje našeg softvera sa ciljem da se odgovori na promjene u računovodstvenoj profesiji i regulatornom okruženju.

Kroz profilna pitanja, revizorski angažmani u *EY Canvas* su automatski ažurirani svim relevantnim informacijama koje se odnose na vrstu naših klijenata (npr. društva čijim se dionicama trguje na berzi, društva od javnog značaja) i industrije u kojoj oni posluju. Time je omogućeno da naši revizorski planovi budu prilagođeni i vremenski ažurirani i povezani sa našim revizorskim smjernicama, profesionalnim standardima i obrascima. Većina obrazaca koji čine revizijsku dokumentaciju integrisani su u *EY Canvas*, koristeći pitanja vezana za profil društva kako bi se sprovele relevantne revizorske procedure i povezani zahtjevi za dokumentacijom. Putem *Milestones programa*, o kome će biti riječi u poglavlju *Infrastruktura koja podržava kvalitet*, *EY Canvas* omogućava efektivno upravljanje provođenjem revizije. Napravljen je sa interfejsom koji omogućava korisniku da sagleda rizike kao i odgovore na te rizike kao i procedure obavljene u ključnim oblastima. *EY Canvas* ujedno omogućava povezivanje između naših grupnih revizorskih timova omogućavajući im lakšu komunikaciju relevantnih informacija i instrukcija timovima, tako da primarni revizorski tim ima kontrolu nad planiranjem i nadzorom grupnih revizija.

EY Canvas uključuje *EY Canvas portal za klijente (EY Canvas Client Portal)*, kako bi pomogao timovima u komunikaciji sa klijentima i usmjeravanju zahtjeva njihovih klijenata. Također uključuje *EY Canvas Oversight*, koji pruža nadzor u realnom vremenu i globalno praćenje napretka revizije kako bi se poboljšala vidljivost i olakšala proaktivna saradnja tokom svih faza revizije.

Dodatno, *EY Canvas* je upotpunjen *EY Atlas*, globalnom platformom za istraživanje koja omogućava pristup najnovijim informacijama iz računovodstvene profesije, kako za zaposlene u EY-u, tako i za naše klijente.

Automatizacija

Pametne tehnologije pomažu u omogućavanju većih nivoa automatizacije, centralizacije i standardizacije tokom cijele revizije.

EY digitalna revizija koristi globalnu povezanost putem *EY Canvas* za implementaciju automatizacije na globalnom nivou. *EY Smart Automation Hub* pruža centralizovanu i globalnu pristupnu tačku za automatizacije, u potpunosti je integrisana u *EY Canvas* i pruža opciju ažuriranja statusa u realnom vremenu. Ova mogućnost automatizacije je velikih razmjera i koristi i vještačku inteligenciju (AI), mašinsko učenje i ostale napredne tehnologije, kako bi se poboljšalo upravljanje projektima i podržala testiranja u okviru procesa revizije.

Automatizacija i ubrzavanje rutinskih procedura omogućavaju revizorskim timovima da se fokusiraju na najistaknutije rizike i složene aspekte prosuđivanja, kao i na doprinos vrijednosti kompanija koje revidiraju. Istovremeno, aktivnosti potrebne kao podrška u sprovođenju revizije se pojednostavljuju – što značajno smanjuje potrebu za administrativnom podrškom od strane uprave entiteta i finansijskih i računovodstvenih timova.

Analiza

Primjena sveobuhvatne analitike omogućava pametniji pristup zasnovan na podacima koji EY timovima olakšava identifikovanje rizika, otkrivanje anomalija i generisanje uvida.

Globalni analitički paket *EY Helix* integriše vršenje revizije zasnovano na podacima u EY globalnu metodologiju revizije (*EY Digital GAM*). Sastoji se od analizatora podataka za osnovne poslovne i računovodstvene procese i od analizatora za industriju i specifičnog analizatora za transakcije.

To omogućava revizorskim timovima da primjene ciljane analitike podataka specifične za entitet koji se revidira i da se detaljnije upuste u operativne cikluse kako bi bolje razumjeli finansijske aktivnosti i poslovne procese. Rezultat je pametniji pristup zasnovan na procjeni rizika koji omogućava kvalitetnije dokaze revizije, efektivnu identifikaciju trendova i anomalija, i veće nivoe uvida i poslovne inteligencije. Pročitajte *Revizorsku metodologiju* u poglavlju *Resursi* za dodatne informacije o tome kako je sveobuhvatan pristup reviziji, zasnovan na podacima, ključan za pružanje kvalitetne revizije.

EY Helix se upotrebljava zbog neometanog i sigurnog pristupa podacima, što je omogućeno putem standardizovanih i centralizovanih procesa isporuke podataka, niza metoda za ekstrakciju i povezivanje podataka i najmodernijeg sigurnosnog protokola.

Kontinuirano se investira u nove analizatore u nizu sektora i računovodstvenih oblasti kako bi se poboljšao kvalitet revizorskih procedura u ovim oblastima.

Ulaganje u novu generaciju revizorske tehnologije

EY digitalna revizija unapređuje kvalitet revizije kroz bolji fokus na rizike od materijalno značajne greške i kvalitetnije dokaze o reviziji kao odgovor na te rizike.

Kao što je navedeno u poglavlju *Infrastruktura koja podržava kvalitet*, da bi još više ubrzali i iskoristili brzinu promjene, EY ulaže u novu generaciju revizorske tehnologije kako bi osigurala povjerenje, transparentnost i transformaciju.

Nadograđujući postojeći globalni revizorski paket EY, kroz četvorogodišnji investicioni program stvara budućnost revizorske tehnologije integrisanjem i transformacijom najsavremenijih svojstava u jednu besprekornu platformu omogućavajući novu generaciju usluga uvjeravanja zasnovanih na podacima i omogućenih upotrebom AI.

Investicija je fokusirana na sljedeće tri ključne oblasti transformacije kako bi se obezbijedila kontinuiranost kvaliteta:

- ▶ Korisničko iskustvo i saradnja
- ▶ Pristup podacima i analitika
- ▶ AI i poslovna inteligencija

Tokom posljednjih 12 mjeseci, ova investicija je omogućila puštanje u rad više od 20 značajnih novih značajki revizorske tehnologije, uključujući analitiku podataka nove generacije koja koristi *Microsoft Power BI*, nova svojstva AI integrisana u *EY Canvas* radi olakšavanja procjene rizika i redefinisani radni proces revizije za entitete koji ne trguju svojim dionicama na berzi, nekompleksne entitete.

Prevare

Dio napora koji ulažemo u usavršavanje leži u shvatanju potrebe da se unaprijedi način na koji vršimo reviziju kako bi se spriječile prevare. Na globalnom nivou EY se trudi da bude predvodnik u profesiji, koji će odgovoriti na pitanja zainteresovanih strana o ulozi revizora u identifikovanju prevare.

Kompanije nikada nisu imale više podataka nego danas, što pruža nove prilike za detekciju materijalnih prevara istraživanjem podataka, analizom i interpretacijom. U idealnom slučaju, ovu ulogu vrše revizori. Oni se sve češće služe analizom podataka za identifikaciju neuobičajenih transakcija i obrazaca vršenja transakcija koji mogu ukazivati na materijalnu prevaru.

Ipak, tehnologija nije univerzalno rješenje, i profesionalno rasuđivanje također igra bitnu ulogu. Svi uključeni - uprava, odbori, revizori i regulatori - imaju odgovornost da u korporativnu kulturu i ponašanje

vedu podršku za detekciju prevare. EY je preuzeo dodatne korake u podršci ovog bitnog dijela revizije, a oni uključuju:

- ▶ Obaveznu upotrebu alata za analizu podataka za testiranje prevara prilikom revizije
- ▶ Korištenje dodatnih internih i eksternih podataka i informacija kako bismo dobili što jasnije odgovore na indikatore spoljnih rizika, poput *short selling*-a i uzbunjivanja
- ▶ Korištenje elektronskih potvrda za revizorske dokaze kad god je to moguće
- ▶ Formiranje odgovarajućeg okvira za procjenu rizika od prevare zajedno sa revizorskim komitetima i rukovodiocima
- ▶ Obavezno korištenje usluga stručnjaka za forenziku u reviziji
- ▶ Obavezno korištenje usluga stručnjaka za forenziku u reviziji na osnovu ciljanog rizika kako bi procijenili potencijalne rizike od prevare
- ▶ Proširuje upotrebu *EY Global Assurance Risk Center of Excellence* koristeći najnovije tehnologije, poput mašinskog učenja i AI, kako bi dodatno iskoristili eksterne podatke kroz analizu štetnih medijskih izvještaja, ključne forenzičke metrike, praćenje špekulativnih investitora u kratkoj poziciji, alate za procjenu autentičnosti dokumenata i ostale tehnologije za unapređenje detekcije rizika od prevare i odgovora u našim revizijama

Pregled rada revizora

EY politike opisuju zahtjeve za blagovremenim učestvovanjem rukovodstva na revizorskim angažmanima kao i različite nivoe pregleda obavljenog rada na reviziji. Članovi revizorskog tima obavljaju detaljan pregled revizorske dokumentacije, dok partner na angažmanu obavlja drugi nivo pregleda. U slučajevima kada je svrsishodno, i na osnovu rizika, predstavnici iz poreznog odjela (porezni eksperti) vrše pregled dokumentacije koja se odnosi na značajne poreze i drugu povezanu poreznu dokumentaciju. Za društva od javnog interesa i određena ostala društva (tj. društva kod kojih je procijenjeno da su visokorizični angažmani) pored angažovanog partnera u pregled je uključen i nezavisni partner (a što je detaljnije opisano u nastavku) koji je zadužen za pregled kvaliteta na angažmanu kao i pregled najznačajnijih pitanja u vezi sa računovodstvom, finansijskim izvještavanjem i našim revizorskim mišljenjem.

Priroda, vrijeme i obim pregleda radnih papira zavise od mnogo faktora, uključujući:

- ▶ Rizik, značajnost, subjektivnost i kompleksnost pitanja
- ▶ Sposobnost i iskustvo revizorskog tima u pripremi revizorske dokumentacije
- ▶ Nivo direktnog učešća lica zaduženog za pregled u radu
- ▶ Obim korištenja konsultacija

Također, ove politike opisuju vitalnu ulogu partnera na angažmanu (*PIC*) u upravljanju i dostizanju kvaliteta revizije i isticanju važnosti kvaliteta revizije svim članovima tima.

Zahtjevi za konsultacije

Naše politike konsultacije su zasnovane na kulturi saradnje pri čemu se naši profesionalci ohrabruju da dijele svoja viđenja o kompleksnim računovodstvenim i revizorskim pitanjima kao i kompleksnim pitanjima vezanim za izvještavanje. Kako je okruženje u kojem rade kompanije članice EY postalo složenije i globalno povezano kultura konsultacija u EY je postala je još važnija kako bi pomogla kompanijama članicama da blagovremeno dođu do odgovarajućih zaključaka za kompanije kojima vrše reviziju. Zahtjevi za konsultacije kao i povezane politike su osmišljeni sa ciljem da revizorski tim donese odgovarajuće zaključke.

Kultura konsultacija u EY-ju omogućava angažovanim timovima da pružaju besprijekorne i dosljedne usluge visokog kvaliteta koje zadovoljavaju potrebe klijenata revizije, njihovih organa upravljanja i svih zainteresovanih strana.

Za kompleksna i osjetljiva pitanja EY podstiče i zahtjeva konsultovanje sa resursima koji nisu direktno povezani sa revizorskim timom, sa EY stručnjacima koji posjeduju više iskustva i specijalizovano znanje, a pogotovo sa EY timovima koji se bave pitanjima profesionalne prakse i nezavisnosti. U interesu objektivnosti i profesionalnog skepticizma naša politika zahtijeva od članova profesionalne prakse i nezavisnosti i određenih drugih da se povuku iz procesa konsultacija ako trenutno rade, ili su u određenom vremenskom razdoblju radili, sa klijentom na kojeg se konsultacija odnosi. U ovoj situaciji drugi zaposleni bi bili angažovani.

Naša politika također definiše i zahtjeve za dokumentovanjem svih konsultacija, uključujući i zahtjeve za pismenim potvrdama od osobe ili osoba koje su konsultovane u cilju pokazivanja njihovog razumijevanja pitanja i njegovog rješavanja.

Pregled kvaliteta na angažmanu

EY politika pregleda kvaliteta na angažmanu bavi se angažmanima revizije i uvjeravanja. Pregled kvaliteta na angažmanu od strane nezavisnog partnera, a u skladu sa zahtjevima profesionalnih standarda, je obavezan za revizije javnih društava, društava od javnog interesa kao i za angažmane visokog rizika. Nezavisni partneri koji vrše pregled kvaliteta na angažmanima su stručnjaci sa značajnim iskustvom. Oni su nezavisni od revizorskog tima i daju objektivnu ocjenu značajnih procjena revizorskog tima i zaključaka donijetih u formulisanju revizorskog izvještaja. Pregled kvaliteta na angažmanu, međutim, ne umanjuje odgovornost partnera zaduženog za sami angažman i za njegovo izvršenje. Odgovornost nezavisnog partnera koji vrši pregled kvaliteta na angažmanu se ne može ni u kom slučaju delegirati drugim pojedincima.

EY politike i prakse u vezi sa imenovanjem i kvalifikovanošću profesionalaca da postanu nezavisni partneri su unaprijeđene kako bi bile u skladu sa zahtjevima Međunarodnog standarda za upravljanje kvalitetom 2 (*ISQM2*), *Pregledi kvaliteta angažmana*. Ova poboljšanja su usredsređena na imenovanje nezavisnog partnera koji ima odgovarajuće kompetencije i sposobnosti, uključujući dovoljno vremena, kao i dovoljan autoritet i objektivnost da bi se postigla efikasna kontrola kvaliteta angažmana. Obuka i osposobljavanje pomažu izvršenje kontrole kvaliteta angažmana.

Pregled kvaliteta na angažmanu obuhvata čitav ciklus angažmana uključujući planiranje, procjenu rizika, strategiju revizije i izvršenje. Politike i procedure za izvođenje i dokumentovanje pregleda kvaliteta na angažmanu pružaju specifične smjernice o prirodi, vremenu i obimu procedura koje treba izvršiti i potrebnoj dokumentaciji koja dokazuje da su procedure izvršene. U svim okolnostima pregled kvaliteta na angažmanu završava se prije datuma revizorskog izvještaja.

Za reviziju, pregled kvaliteta revizije na angažmanu, sprovode partneri u reviziji pridržavajući se profesionalnih standarda u reviziji svih navedenih kompanija, društva od javnog interesa i onih za koje se smatra da im je potrebno dodatno nadgledanje. Regionalni rukovodeći partner u reviziji (ili regionalni lider za reviziju) i PPD određuje nezavisne partnere koji su angažovani na pregledu kvaliteta na angažmanu.

Usaglašavanje različitih profesionalnih mišljenja u revizorskom timu

Mi zagovaramo kulturu saradnje koja ohrabruje naše zaposlene da se izjasne u slučaju nastanka neslaganja oko profesionalnog mišljenja ili ako se osjećaju nelagodno u vezi pitanja koja se tiču konkretnog revizorskog angažmana. Procedure su kreirane na način da omoguće svim članovima revizorskog tima da iskažu svoje neslaganje u vezi značajnih računovodstvenih i revizorskih pitanja, odnosno pitanja koja se odnose na finansijsko izvještavanje.

Sa ovim procedurama se upoznaju svi novozaposleni i iste se njeguju tokom vremena kako bi našim zaposlenima ugradili i odgovornost i ovlaštenja da zahtijevaju temeljnu diskusiju i provjeru različitih mišljenja.

Neslaganja u profesionalnom mišljenju do kojih može doći tokom revizije se generalno rješavaju na nivou revizorskog tima. Međutim, ukoliko bilo koji pojedinac u diskusiji nije zadovoljan sa donijetom odlukom, oni obavještavaju sljedeći nivo rukovodstva/uprave, dokle god se ne dođe do dogovora ili finalne odluke, uključujući i konsultacije sa profesionalnom praksom, ukoliko je potrebno.

Ukoliko nezavisni partner za pregled kvaliteta na angažmanu da preporuku sa kojim se angažovani partner ne slaže, izvještaj revizora neće biti izdat dok se to pitanje ne razriješi na zadovoljavajući način. To se vrši kroz odgovarajući proces konsultacija i razriješenja profesionalnih neslaganja.

Razlike u profesionalnom mišljenju koje se rješavaju konsultacijama sa profesionalnom praksom su na odgovarajući način dokumentovane.

Čuvanje dokumentacije

Globalna politika o čuvanju i pohranjivanju dokumentacije i informacija se zasniva na odredbama našeg Globalnog kodeksa ponašanja i unapređuje ih u pogledu profesionalnog integriteta prilikom dokumentovanja rada i poštovanja intelektualnog kapitala.

Na osnovu ove politike i Globalnog plana čuvanja dokumentacije - *Global Retention Schedule (GRS)* - su formirani protokoli upravljanja podacima, informacijama i dokumentacijom (*RIM*) tokom angažmana, uključujući bezbjedno odbacivanje ili brisanje istih kada im istekne rok čuvanja, osim ako na njih ne primjenjuju posebne okolnosti.

Ova politika, *GRS* i *RIM* zahtjevi su u skladu sa primjenjivim standardima profesije i zasnivaju se na regulatornim, zakonskim i poslovnim zahtjevima i

obavezama. Oni se primjenjuju na sve angažmane i osoblje i poštuju zakonske zahtjeve, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, koji se odnose na stvaranje i održavanje radnih papira relevantnih za dati posao.

Resursi

Dodatne informacije o posvećenosti EY BiH i ulaganju u talente s ciljem daljeg unapređivanja kvaliteta revizije možete naći u poglavlju *Ulaganje u izuzetne talente i kontinuirano obrazovanje*.

Formiranje revizorskih timova

Raspoređivanje zaposlenih u revizorske timove se također vrši na osnovu uputstava našeg rukovodstva. Faktori koji se uzimaju u obzir prilikom formiranja revizorskih timova uključuju: veličina i kompleksnost angažmana, specijalizovana znanja i vještine iz relevantne industrije, vrijeme obavljanja revizije, kontinuirana edukacija, kao i prilika da se stekne iskustvo tokom rada na terenu. Kod kompleksnijih angažmana razmatra se potreba i za dodatnim ili posebnim vještinama kako bi se poboljšao ili dopunio revizorski tim.

U mnogim slučajevima interni eksperti dodjeljuju se kao dio revizorskog tima kako bi pomogli u obavljanju revizorskih postupaka i u pribavljanju odgovarajuće revizorske dokumentacije. Ti eksperti se koriste u situacijama kada su potrebne specifične vještine ili znanja iz određenih oblasti, kao što su porezi, forenzika, informacioni sistemi, procjene imovine i aktuarske procjene, kako bi pomogli u obavljanju revizorskih procedura i u pribavljanju odgovarajuće revizorske dokumentacije. Dodatno, interni stručnjaci koji posjeduju znanje izvan oblasti računovodstva ili revizije, kao što su forenzika, procjena vrijednosti imovine, aktuarska analiza i *ESG* izvještavanje, mogu pružiti pomoć iz svoje oblasti revizorskom timu kako bi se prikupilo dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza.

Kada su ispunjeni određeni uslovi politika EY-a u BiH zahtijeva odobrenje angažovanja pojedinaca na određenim revizorskim pozicijama od strane našeg rukovodstva i Regionalnog Direktora Profesionalne Prakse. Ova praksa se sprovodi kako bi profesionalci koji vode revizije javnih društava i ostalih društava od javnog interesa posjedovali odgovarajuće sposobnosti (npr. znanje, vještine i mogućnosti) da ispune njihove odgovornosti prema odnosnom revizorskom angažmanu i da bi bili u saglasnosti da pravilima rotacije revizora.

Uslužni centri

Globalni uslužni centri (*Global Delivery Services - GDS*) predstavlja integrisanu mrežu centara koji pružaju pomoćne usluge EY kompanijama članicama. U ovom dobu ogromnih promjena GDS nastavlja sa razvojem fleksibilnih poslovnih modela i inovativnih načina podrške kompanijama članicama i njihovim potrebama koje se stalno mijenjaju. Širom sektora GDS timovi svoje iscrpno tehničko znanje usmjeravaju na inovacije, automatizaciju i unapređenje procesa kako bi kreirali stotine prilagodljivih usluga za EY potrebe koje uvećavaju vrijednost usluge. Kao dio transformacije revizije EY revizorske usluge će povećati korištenje specijalizovanih timova radi postizanja kvalitetnijih rezultata, a ovo uključuje upošljavanje GDS-a.

Raznolikost, pravičnost i inkluzivnost

Kompanija EY je dugi niz godina posvećena idejama raznolikosti i inkluzivnosti. Ova posvećenost formiranju raznolikih i inkluzivnih timova koji postižu visoke rezultate je posebno bitna u odjelu revizije gdje raznovrsne perspektive pospješuju profesionalnu skeptičnost i kritičko razmišljanje. Veća raznolikost i inkluzivnost vode boljim odlukama, stimulišu inovativnost i doprinose hitrosti u organizaciji.

EY već decenijama radi na raznolikosti i inkluzivnosti. Iako je već postignut značajan napredak EY se, pod utjecajem *NextWave* strategije i ambicije, posvetio ubrzanju napretka po pitanjima raznolikosti i inkluzivnosti u cijeloj organizaciji. Globalno izvršno tijelo se potpisivanjem Izjave o raznolikosti i inkluziji Globalnog izvršnog tijela (*Global Executive Diversity & Inclusion Statement*) na vidljiv način potrudilo da ljudi u EY-u i tržište ubrzaju projekat raznolikosti i inkluzivnosti. Pored toga što potvrđuje da su raznolikost i inkluzivnost ključne u biznisu, ovim postupkom se postiže to da kompanije članice EY-a brinu o napretku koji počinje sa vrha.

EY je također nedavno pokrenuo Globalni revizorski osnovni model očekivanja po pitanju raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti (*Global Assurance DE&I model*) u praksi revizije kako bi ubrzao napredak na ovom polju. On uključuje skup globalno primjenljivih osnovnih očekivanja za raznolikost, pravičnosti i inkluzivnost u svim procesima za talente revizije i sastoji se od ideja i inicijativa koje mogu da unaprijede raznolikost, pravičnost i inkluzivnost u okviru ovih procesa. Posljednjih godina se posebno fokusiramo na promovisanje rodne raznolikosti. 33% novih partnera u reviziji, na globalnom nivou, koji su promovisani 1. jula 2023. godine, bile su žene i izgrađena je jaka mreža ženskog rukovodstva, što podržava i činjenica da su od svih zaposlenih na globalnom nivou u 2022. godini 52,5% bile žene.

Inkluzivne organizacije značajno povećavaju moć različitosti. Zaposlenima je potrebno da znaju da rade za organizaciju koja ih ne cijeni samo kao individue već

i vidi njihove razlike kao vrline i cijeni način na koji i one doprinose njihovom poslu. Njegovanje osjećanja pripadnosti ključno je kako bi EY privukao najtalentovanije pojedince i pomaže našim profesionalcima da ostanu motivirani i angažirani.

U anketi zaposlenih iz marta 2023. godine, 82% revizora je reklo da EY pruža radno okruženje u kojem se osjećaju slobodnim da budu ono što jesu, što je povećanje od 3% u odnosu na istraživanje iz marta 2022. godine.

Rukovodioci širom EY-a smatraju da su raznolikost i inkluzivnost prioriteti i one predstavljaju glavne parametre u radu HR-a. Sa ciljem da se omogući veća odgovornost širom EY organizacije, program za praćenje raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti na globalnom nivou (*Global DE&I Tracker*) omogućava praćenje napretka u odnosu na dosljedne parametre raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti, kao i izvještavanja širom organizacije. Kompanija EY je također kreirala Globalnu radnu grupu za društvenu jednakost (*Global Social Equity Task Force - GSET*) čiji je zadatak da kreira objedinjen plan mjera koje će se boriti protiv nejednakosti i diskriminacije, uključujući rasizam. Kao globalna organizacija, EY ima priliku da se pozabavi utjecajem nejednakosti i nepravde i podstakne napredak unutar EY organizacije i šire. EY se zalaže za unapređenje društvene jednakosti i inkluzivnog rasta i suprotstavljanje nepravdi, pristrasnosti, diskriminaciji i rasizmu. Društvena pravičnost znači da nam je cilj da svaka osoba u EY BiH ima pristup resursima i mogućnostima koje su im potrebne s obzirom na različite polazne tačke i različite potrebe. To također znači uklanjanje prepreka za mogućnosti i inkluzivna iskustva što može dovesti do nejednakih ishoda. EY vjeruje da kompanije imaju direktan utjecaj na rješavanje ovih nedostataka i stvaranje boljeg radnog okruženja kroz timove, liderstvo i kulturu u timovima, kao i zadatke i vrijednost posla, kao i način na koji se donose odluke o procjeni učinka, napredovanju i imenovanju.

Naše vrijednosti: ko smo mi

1 Pojedinci koji pokazuju integritet, poštovanje i njeguju timski rad	2 Pojedinci koji su energični, puni entuzijazma i spremni da vode	3 Pojedinci koji grade veze čineći prave stvari
--	--	--

Revizorska metodologija

Globalna revizorska metodologija (*EY GAM*) pruža globalni okvir za obavljanje visoko kvalitetnih usluga revizija putem dosljedne primjene procesa, procjena i revizorskih procedura u svim revizorskim angažmanima. Osnova EY GAM-a je procjena (i ponovno razmatranje i izmjena, ukoliko je to potrebno, tokom revizije) rizika te utvrđivanje vrste, vremena i

obima revizorskih procedura na osnovu procjene rizika. U okviru EY GAM-a, poseban naglasak je na profesionalnom skepticizmu tokom sprovođenja revizije. EY GAM je zasnovan na na Međunarodnim revizijskim standardima (ISA) i dopunjen je u BiH da bude u skladu sa domaćim zakonskim i regulatornim zahtjevima. EY GAM je jedan od primjera intelektualnih resursa koji su dostupni EYG kompanijama članicama sa ciljem pružanja dosljednog izvršavanja revizorskih angažmana.

Osmišljena i zasnovana na opsežnom istraživanju u koje su bili uključeni revizori, *EY Digitalna Globalna revizorska metodologija*, dio EY Globalne revizorske metodologije, se fokusira na pojednostavljivanje zadataka i bolje uvezivanje jedne revizorske procedure sa sljedećom korištenjem kompletne populacije podataka o klijentima. Sve procedure, uključujući procjenu rizika i značajne procedure, počinju sa stavom da su podaci na prvom mjestu, analizom relevantnih finansijskih i nefinansijskih podataka dopunjujući ih tradicionalnim tehnikama revizije kao što su upiti, zapažanja i inspekcije. Mogućnost analiziranja razvrstanih podataka korištenjem globalnog analitičkog skupa u *EY Helix*-u poboljšava razumjevanje poslovanja klijenata i fokusira se na identifikaciju rizika svojstvenih određenom klijentu, ključnih transakcija i trendova i anomalija koje mogu ukazivati na pogrešne izjave ili prevare. Pristup reviziji koji se bazira na podacima ulaže napor u reviziju transakcija sa većim rizikom, omogućava dinamičniju strategiju revizije koja brzo reaguje na lako prepoznatljive promjene u podacima i doprinosi dijalogu sa klijentom i njegovim menadžmentom fokusirajući ga na nalaze u reviziji i procjenu ishoda.

Koristeći *EY Atlas*, revizor EY-a koristi verziju EY GAM koja je organizovana po temama i dizajnirana da fokusira našu revizorsku strategiju na procjenu rizika finansijskih izvještaja kao i na osmišljavanje i sprovođenje odgovarajuće strategije koja će odgovoriti na te rizike. EY GAM čine dva osnovna dijela: metodološki zahtjevi i pomoćni obrasci i primjeri. Metodološki zahtjevi oslikavaju tipičan tok obavljanja procesa revizije. Obrasci i primjeri obuhvataju ilustracije iz prakse i pomažu u obavljanju i dokumentovanju revizorskih procedura.

EY GAM sadrži brojne revizorske pristupe koji su profilisani u okviru EY Atlasa kako bi se predstavili relevantni zahtjevi i uputstva, u zavisnosti od prirode kompanije koja je predmet revizije – na primjer, postoje profili za *Digital GAM* ili *Core GAM* i drugi profili za društva na berzi i za ona koja se smatraju nekompleksnim entitetima.

EY nastavlja da razvija metodologiju kako bi ispratio promjene i revizije standarda za usluge revizije i drugih profesionalnih standarda i promjene u okviru procesa finansijskog izvještavanja te kako bi poboljšao smjernice koje su bitne za zainteresovane strane,

poput rizika povezanih sa klimatskim promjenama, cyber rizika i upotrebe novih tehnologija u poslovanju ili procesima finansijskog izvještavanja klijenata (npr. automatizacija, AI, blockchain). EY timovima na revizorskim angažmanima je pružena metodologija, smjernice i resursi za identifikaciju i odgovor na jedinstvene rizike koji proističu iz klimatskih promjena, cyber rizika i tehnološkim prekidima.

Dodatna poboljšanja su napravljena kao odgovor na različita iskustva sa rezultatom implementacije i kao odgovor na rezultate eksternih i internih provjera.

Nedavno je EY GAM ažuriran u skladu sa zahtjevima ISA 220 (Revidirani), Kontrole kvaliteta za reviziju finansijskih izvještaja, ISQM1, Upravljanja kvalitetom za firme koje obavljaju poslove revizije ili preglede finansijskih izvještaja, ili ostale usluge uvjeravanja ili povezane usluge, kao i u skladu sa novim zahtjevima nezavisnosti Etičkog kodeksa Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe koji zahtijevaju prethodnu saglasnost za pružanje usluga pored revizije našim klijentima i objavljivanje iznosa naknada. Dato je nekoliko mogućih opcija za implementaciju novih i revidiranih zahtjeva.

Pored toga, pratimo trenutna i nova dešavanja i objavljujemo blagovremena obavještenja o planiranju i izvršenju revizije koja naglašavaju područja koja su zapažena tokom inspekcija kao i druge ključne teme od interesa za našeg lokalnog regulatora (ili regulatore) revizije i Međunarodni forum nezavisnih regulatora revizije (IFIAR).

Izdali smo računovodstvena i revizijska razmatranja kada se vrše revizije subjekata koji su izloženi riziku usljed skorašnjih neuspjeha u bankarskom sektoru i kako bismo odgovorili na ekonomske uslove koji se mijenjaju, uključujući povećanje inflacije i kamatnih stopa.

Certificiranje tehnologije

Uz kontinuirani razvoj tehnologije koja se koristi u reviziji, EY ima strog proces certificiranja kako bi osigurao da je tehnologija koja se koristi u revizorskim angažmanima odgovarajuća (tj. da rješenje ispunjava svoje ciljeve i da je prikladno za upotrebu u revizorskom okruženju i da zaposleni u EY imaju odgovarajuće kompetencije da koriste to rješenje).

Certificiranje se odnosi na niz oblasti, uključujući to da rješenje ima jasan revizorski cilj, da je široko testirano, da je za metodologiju i mogućnosti dostupna podrška u odgovarajućoj primjeni i da je korisnicima dostupna efikasna obuka. Također, postoje provjere kako bi se osiguralo da se podaci bezbjedno održavaju i da postoji usklađenost sa relevantnim zahtjevima za privatnost podataka.

Informacije i komunikacija

Komponenta informacija i komunikacije je nova komponenta u *ISQM1* za dobivanje, generisanje ili korištenje i komuniciranje informacija radi osmišljavanja, implementacije i sprovođenja Sistema upravljanja kvalitetom. Ciljevi kvaliteta u okviru ove komponente se odnose na efektivnu dvosmjernu komunikaciju između:

- ▶ Zaposlenika
- ▶ Kompanijama članicama EY mreže
- ▶ Spoljnih strana
- ▶ Izvršilaca usluga

Efektivna dvosmjerna komunikacija je ključna za rad Sistema upravljanja kvalitetom i izvođenje revizijskih angažmana. Globalna SUK politika daje zahtjeve EYG kompanijama članicama da interno i eksterno komuniciraju o njihovom Sistemu upravljanja kvalitetom.

Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom

Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom je osnova procesa praćenja Sistema upravljanja kvalitetom, uključujući kvalitet revizije. EY BiH je uspostavila proces praćenja i saniranja SUK-a s ciljem da:

- ▶ Prikupi relevantne, pouzdane i blagovremene informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom EY BiH
- ▶ Stvori osnovu za identifikaciju nedostataka
- ▶ Preduzme odgovarajuće mjere kao odgovor na sve identifikovane nedostatke

Informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju našeg Sistema upravljanja kvalitetom dobivene iz procesa praćenja i saniranja se ocjenjuju kako bi se donio zaključak o efektivnosti u postizanju ciljeva Sistema upravljanja kvalitetom EY BiH.

Aktivnosti praćenja Sistema upravljanja kvalitetom uključuju:

- ▶ Testove ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom
- ▶ Interne i eksterne provjere angažmana

- ▶ Druge aktivnosti praćenja, na primjer (i ne obuhvatajući sve aktivnosti):
 - ▶ testove EY BiH i poštovanje etičkih zahtjeva vezanih za nezavisnost njegovih zaposlenih
 - ▶ kritike kvaliteta koje su iznijeli eksterni regulatori relevantni za Sistem upravljanja kvalitetom
 - ▶ probleme prijavljene putem *EY Ethics Hotline*

Proces praćenja i saniranja se sprovodi na godišnjem nivou na osnovu globalne SUK politike praćenja i saniranja što predstavlja primjer globalnog intelektualnog resursa kojim se obezbjeđuje dosljednost u sprovođenju EY BiH Sistema upravljanja kvalitetom. Proces praćenja i saniranja koordiniraju i nadziru predstavnici globalne PPD grupe pod nadzorom Globalnog rukovodstva za reviziju.

Testiranje ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom

Ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom su osmišljene i implementirane kako bi se ublažili rizici kvaliteta. Cilj testiranja ključnih kontrola unutar Sistema upravljanja kvalitetom EY BiH uključuje odluku da li su ključne kontrole Sistema za upravljanje kvalitetom:

- ▶ Osmišljene, implementirane i sprovedene u skladu sa razumijevanjem i dokumentacijom vlasnika kontrole
- ▶ Blagovremeno sprovedene od strane vlasnika kontrole ili operatora kontrole navedenog prilikom osmišljavanja ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom
- ▶ Rezultirale pravovremenim razrješenjem svih pitanja (nakupljenih informacija) koja su identifikovana
- ▶ Bazirane na pouzdanim informacijama (tj. da li su informacije koje su korištene u sprovođenju ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom potpune i tačne, ukoliko je takav zahtjev primjenjiv)

Pojedinci koji testiraju ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom su kompetentni, objektivni i nezavisni od vlasnika kontrola i operatora kontrola.

Program kontrole kvaliteta revizije (AQR)

EY BiH sprovodi globalni program kontrole kvaliteta revizije, izvještava o njegovim rezultatima i razvija odgovarajuće planove za poboljšanje. Globalni AQR

program usklađen je sa smjernicama koje sadrži *ISQM1* te se po potrebi dopunjava kako bi bio usklađen sa standardima i zakonodavstvom u Federaciji BiH i u RS-u. Program kontrole kvaliteta revizije također doprinosi naporima koje EY BiH kontinuirano ulaže kako bi prepoznala područja u kojima se može poboljšati naš rad odnosno poboljšati naše politike i procedure.

Angažmani koji su predmet programa kontrole kvaliteta su na godišnjem nivou odabrani na osnovu rizika, sa naglaskom na klijente koji su veliki, kompleksni ili su od javnog interesa, uključujući elemente nepredvidivosti kako bi se utvrdila usaglašenost sa internim politikama i procedurama, zahtjevima EY GAM metodologije i relevantnim profesionalnim standardima i zahtjevima lokalne regulative. Program također uključuje i pregled metodom uzorka nerevizorskih angažmana koje su sproveli revizorski timovi. Time se mjeri usklađenost sa relevantnim profesionalnim standardima i internim politikama i procedurama koje je potrebno primjenjivati u izvršavanju nerevizorskih usluga.

Program ocjene kvaliteta revizije dopunjava eksterne preglede i inspekcije, kao što su programi kontrole od strane regulatora i eksternog ocjenjivanja od strane praktičara. Također nas obavještava o našoj usklađenosti sa regulatornim zahtjevima, profesionalnim standardima i politikama i procedurama.

U 2020. godini AQR proveden u EY BiH uključivao je pregled jednog angažmana bez materijalnih nalaza.

Stručnjaci koji sprovode program kontrole kvaliteta revizije i vođe timova biraju se na osnovu njihovih vještina i stručnog znanja u računovodstvu i u reviziji, kao i na osnovu njihove uže specijalnosti. Pored toga, vođe timova i stručnjaci koji sprovode kontrolu najčešće učestvuju u programu kontrole kvaliteta revizije više godina i posjeduju visok stepen vještina u sprovođenju programa. Također, nezavisni su od revizorskog tima koji ocjenjuju i oni sprovode kontrolu izvan lokacije na kojoj inače obavljaju svoj posao.

Globalni AQR program dopunjava program koji pokriva provjere angažmana ostalih usluga uvjeravanja i povezanih usluga, bez obzira koja servisna linija obavlja taj angažman. Ovaj program se naziva Programom kontrole kvaliteta ostalih usluga uvjeravanja (OAQR).

Rezultati AQR procesa se sumiraju na globalnom nivou (kao i na nivou oblasti i regiona) zajedno sa svim ključnim oblastima u kojima rezultati ukazuju na potrebu za kontinuiranim poboljšanjima kvaliteta. Sumirani rezultati se dijele u okviru mreže. Mjere za rješavanje problema kvaliteta revizije, koji su primjećeni od strane AQR programa, regulatornih kontrola i pregleda od strane kolega, adresirane su od strane našeg rukovodstva u odjelu revizije i našeg

Direktora Profesionalne Prakse. AQR program daje značajne podatke o našoj praksi i pruža nam mogućnost kontinuiranog rasta kvaliteta.

Eksterne kontrole kvaliteta revizije

Poslovanje revizije EY BiH podliježe kontroli Ministarstva finansija Republike Srpske, Federalnog ministarstva finansija i Revizorske komore Federacije Bosne i Hercegovine. Kao dio aktivnosti nadzora Ministarstvo finansija Republike Srpske, Federalno ministarstvo finansija i Revizorska komora Federacije BiH procjenjuju kvalitetu sistema kontrole i rade ssspregled pojedinih angažmana. Ovi regulatori nisu članovi IFIAR.

Posljednja kontrola kvalitete od strane Ministarstva finansija Republike Srpske provedena je tokom 2020. godine. Mišljenje kontrole je izdato 14. oktobra 2020. godine.

Uvažavamo i učimo kroz inspekcijski rad Ministarstva finansija Republike Srpske, Federalnog ministarstva finansija i Revizorske komore Federacije BiH. Temeljito smo evaluirali napomene date tokom pregleda kako bismo prepoznali područja u kojima možemo poboljšati kvalitetu revizije. Zajedno s našim AQR procesom, vanjske kontrole nam pomažu u stvaranju kontrolnog okruženja potrebnog za revizije vrhunske kvalitete, u svrhu zadovoljavanja interesa naših ulagača i ostalih sudionika.

Informacije o gore navedenim regulatorima mogu se pronaći na:

[http://www.rkfbih.ba/bs/;](http://www.rkfbih.ba/bs/)

<https://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mf/PAO/Pages/default.aspx>

Analiza uzroka na nivou angažmana i akcijski planovi

Analiza uzroka na nivou angažmana je centralni dio EY okvira za unapređenje kvaliteta i ona pruža iscrpnu procjenu uzroka koji čine osnov pozitivnog ili negativnog ishoda provjere angažmana. Nalazi svakog uzroka se detaljno analiziraju. Analiziranje ovog istraživanja omogućava bolje razumijevanje pokretača pozitivnih i negativnih rezultata. Omogućava nam da se fokusiramo na ključna ponašanja koja generišu pozitivne rezultate visokog kvaliteta i ovaj proces predstavlja osnov i temelj za stalno unapređivanje.

Nakon što se završi analiza uzroka na nivou angažmana kompanije članice EYG imaju odgovornost da procjene rezultate svog portfolija i da posebnu pažnju posvete utvrđivanju rasprostranjenih problema

i razvijanju odgovarajućih akcijskih planova za saniranje problema.

Indikatori kvaliteta revizije

Pored proučavanja cjelokupnih godišnjih rezultata Sistema upravljanja kvalitetom, lideri odjela revizije prate sprovođenje EY strategije i prioriteta kvaliteta putem kombinacije metrika ili Indikatora kvaliteta revizije (AQI). Iako se nijedan parametar ili set parametara ne mogu smatrati jedinim pokazateljima kvaliteta revizije, određeni set parametara se može koristiti kako bi se dobio nagovještaj kvaliteta revizije.

Podaci za razne teme se prikupljaju na mjesečnom nivou za svaku zemlju zahvaljujući jakoj integrisanosti alata, praksi i politika naše organizacije. Indikatori kvaliteta revizije uključuju i vodeće i prateće indikatore kvaliteta i obuhvataju teme koje se tiču vršenja revizije, zaposlenika, saniranja problema i dopuštenja. Svaki Indikator kontrola kvaliteta se mjeri u odnosu na uspostavljene ciljeve specifične za određeno područje i globalne ciljeve pri čemu svi rezultati koji su izvan tih okvira zahtijevaju evaluaciju i plan saniranja.

Indikatori kontrola kvaliteta su također usklađeni sa EY okvirom odgovornosti kako bi odražavali prioritete mreže lokalnih rukovodilaca i revidiraju se na godišnjem nivou kako bi se osiguralo da oni ostaju relevantni i da su u skladu sa inicijativama vezanim za kvalitet.

Primjeri EY Indikatora kvaliteta revizije uključuju:

- ▶ Rezultati interne i eksterne provjere
- ▶ Prilagođavanje zadatim vremenskim rokovima angažmana
- ▶ Zadržavanje zaposlenih
- ▶ Nezavisnost
- ▶ Primjena obaveznog učenja

Elementi koji se nadgledaju i mjere preko prikaza Indikatora kvaliteta revizije podliježu godišnjoj kontroli kako bi se osiguralo da oni ostaju relevantni i da su u skladu sa inicijativama vezanim za kvalitet.

Globalni Indikatori kvaliteta revizije pomažu u informisanju rukovodioca o tome da li određene akcije daju potreban efekat i na vrijeme upozoravaju gdje je potrebna intervencija.

Identificiranje i procjena nedostataka Sistema upravljanja kvalitetom i utvrđivanje uzroka

Nalazi su informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom koji ukazuju na to da li postoji jedan ili više nedostataka. Nalazi se sakupljaju izvođenjem nadzornih aktivnosti. EY BiH procjenjuje svaki nalaz ili skup nalaza uzimajući u obzir da nalazi donekle imaju značaj u utvrđivanju toga da li nedostatak postoji. Potencijalne nalaze koji su identifikovani i njihovu procjenu pregleda Nadzorni odbor SUK.

Ako se identifikuju bilo kakvi nedostaci vrši se analiza uzroka kako bi se utvrdio ključni uzrok i ocijenila ozbiljnost i rasprostranjenost nedostatka, a zatim osmislile odgovarajuće akcije.

Predstavnici Globalne profesionalne prakse i profesionalne prakse na nivou oblasti i rukovodstvo revizije se sastaju redovno kako bi pregledali rezultate nadzornih aktivnosti i procjene nalaza i nedostataka kako bi se osigurala dosljedna primjena okvira za identifikaciju i procjenu nalaza, evaluaciju nedostataka i izvođenje analize uzroka kako je opisano u Globalnoj SUK politici o procesu praćenja i saniranja.

Planovi za unapređenje kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom

Za sve potvrđene nedostatke EY BiH razvija planove za unapređenje kvaliteta, koji uključuju:

- ▶ Uklanjanje učinka identifikovanog nedostatka
- ▶ Blagovremeno saniranje identifikovanih nedostataka
- ▶ Procjenu efektivnosti mjera saniranja nedostataka

Planove za unapređenje kvaliteta razvija Operativni odbor SUK, a pregleda ih Nadzorni odbor SUK kako bi se osiguralo da su planirane mjere prikladne.

Infrastruktura koja podržava kvalitet

Infrastruktura koja podržava kvalitet

Naša strategija

NextWave je globalna EY strategija i ambicija da klijentima, ljudima i društvu pruži dugoročnu vrijednost. Ova strategija je učvrstila poziciju EY-a kao kompanije koja može da se adaptira i donosi inovacije, dok svrha EY-a da *Stvaramo bolje poslovno okruženje* (*Building a better working world*) nastavlja da inspiriše zaposlene ne samo da pružaju usluge klijentima nego i kako da koriste znanje, vještine i iskustvo EY-a u pružanju podrške zajednicama u kojima živimo i radimo. Uvidi i kvalitetne usluge koje EY kompanije članice pružaju pomažu u izgradnji povjerenja u poslovanje i pomažu tržištima kapitala.

Za EY usluge revizije i uvjeravanja, strategija *NextWave* zasnovana je na shvatanju da se tržišta suštinski mijenjaju zbog disrupcija u podacima i tehnologiji, klimatskih promjena, demografskih promjena i globalizacije, zbog čega EY mora hitno da odgovori na sve veću potrebu za povjerenjem.

Kao odgovor EY odjel za reviziju i uvjeravanje započeo je višegodišnje i drastične promjene u pogledu revizorskih timova, procesa i tehnologije. Kroz ovu transformaciju EY nastavlja da koristi inherentnu snagu najveće prednosti svojih kompanija članica u pružanju kvaliteta i izgradnji povjerenja - EY ljude. Unapređivanjem svojih vještina i iskustava, dok također transformišu način na koji EY timovi rade (vođeni intuitivnom metodologijom i prilagođenom podrškom, fokusirajući se na podatke i tehnologiju tokom pružanja usluga uvjeravanja), oni bolje ispunjavaju EY svrhu da služe javnom interesu.

Kroz pristup koji na prvo mjesto stavlja podatke, što omogućava analitika i digitalni alati, EY timovi nastavlja da pružaju visokokvalitetne revizije sa nezavisnošću, integritetom, objektivnošću i profesionalnim skepticizmom. Kompanije članice EY svojim revizorskim profesionalcima pružaju dodatnu obuku i omogućavaju im da pomognu u otkrivanju prevare. Pristup zasnovan na podacima i unaprijeđena obuka usavršavaju iskustvo EY timova, tako da oni mogu više vremena da posvete ocjenjivanju rizika i profesionalnom rasuđivanju. Kompanije članice EY kontinuirano razvijaju reviziju za budućnost, uključujući sve sofisticiraniju analizu podataka, brzo dostavljanje detaljnijeg uvida i uvjeravanja koji podržavaju visok kvalitet revizije koju cijene i kompanije kojima EY vrši reviziju i tržišta kapitala. Primjenom najsavremenijih tehnologija i sofisticiranih alata za analizu podataka, a u službi javnog interesa,

naši zaposleni imaju mogućnost da se povezuju i doprinose sveukupnoj svrsi EY-a, da *Stvaramo bolje poslovno okruženje*.

Podaci i tehnologija nastavljaju da transformišu revizorsku profesiju i podržavaju promjene u zahtjevima tržišta kapitala. U junu 2022. godine, organizacija EY je najavila ulaganje od 1 milijarde dolara u razvoj platforme sljedeće generacije tehnologije.

Ova integrisana platforma razvija se na već čvrstim temeljima vodećeg tehnološkog paketa EY Odjela za reviziju, unapređujući kvalitet revizije i pružajući bolje iskustvo sa revizijom klijentima, kroz povjerenje, transparentnost i transformaciju. Pružiće nove mogućnosti pristupa podacima i naprednu analitiku, uključiti nove oblike poslovne inteligencije i vještačku inteligenciju te unaprijediti korisničko iskustvo za revizorske subjekte i zaposlene EY-a - što su sve važni elementi pružanja visokokvalitetnih revizija.

Globalni odbor za nadziranje kvaliteta revizije

Globalni odbor za nadziranje kvaliteta revizije (*EY Global Audit Quality Committee - GAQC*) bitan je element kulture kontinuiranog napretka. Sastoji se od starijih rukovodilaca iz cijele EY organizacije koji imaju obimno, raznoliko i veoma aktuelno iskustvo. Ovaj odbor savjetuje rukovodioce revizije u mnogim aspektima poslovanja organizacije, funkcionisanja, kulture, strategije za razvoj talenata, rukovođenja i upravljanja rizicima koji mogu utjecati na kvalitet revizije.

Ovaj odbor razvija inovativne ideje i pristupe u pružanju revizije visokog kvaliteta i predstavlja forum za dijeljenje najboljih praksi kompanija članica EY. Odbor također pomaže u razvijanju Indikatora kvaliteta revizije i drugih oblika praćenja kvaliteta koji omogućavaju kontinuiran ciklus napretka.

Lideri zaduženi za kvalitet

Lideri zaduženi za kvalitet (*EY Quality Enablement Leaders - QEL*) su grupa viših rukovodilaca revizorskih odjela širom svijeta koji unapređuju kvalitet revizije osnažujući timove na angažmanima i podstičući izvrsnu operativnost u okviru globalne prakse uvjeravanja.

Osnaživanje revizorskih timova se postiže:

- ▶ Održavanjem obuke za revizorske timove
- ▶ Implementacijom tehničkih mogućnosti vezanih za usvajanje novih revizorskih standarda
- ▶ Razvijanjem vještina korištenja automatizovanih alata i tehnika

Izuzetna operativna sposobnost revizorskih usluga se postiže:

- ▶ Formiranjem okvira za implementaciju dosljednog planiranja rada širom svijeta što uključuje i protokole za upravljanje opterećenjem zaposlenih
- ▶ Uspostavljanjem globalnih protokola o podacima i upravljanjem podacima u cilju pregledanja portfolija
- ▶ Upravljanjem tekućim angažmanima kako bi se reagovalo blagovremeno i dobio pozitivan rezultat
- ▶ Mnoge aktivnosti Rukovodilaca zaduženih za kvalitet direktno su povezane sa SUK. Zbog prirode njihovih aktivnosti mreža Rukovodilaca zaduženih za kvalitet pruža jedinstvenu perspektivu o prirodi izazova koji mogu utjecati na kvalitet revizije. QEL mreža često saraduje sa zaposlenima zaduženim za Profesionalnu praksu kako bi se podstakao razvoj kvaliteta revizije.

Održivi kvalitet revizije

Da bi podržala revizore u ispunjavanju njihovih ciljeva EY organizacija je kreirala program Održivog kvaliteta revizije (SAQ) koji pruža osnov za upravljanje rizicima u reviziji koji se mijenjaju. SAQ na globalnom nivou ima isti pristup postizanju i održavanju revizija visokog kvaliteta. On je zahtijeva značajna ulaganja, a donio je pozitivne promjene i za naše revizore i za klijente.

Značajni naponi koje je EY organizacija uložila u sprovođenje inicijativa u okviru globalnog programa Održivog kvaliteta revizije (SAQ) pozitivno utječu na kvalitet revizije širom EY mreže i ophođenje angažovanih revizorskih timova.

Upravljanjem tekućim angažmanima možemo pratiti napredak revizija koje su u toku te i prije njihovog završetka identifikovati oblasti koje zahtijevaju dodatnu pažnju. Nekoliko elemenata upravljanja tekućim angažmanima su također dio Indikatora kvaliteta revizije što pomaže da se fokus i odgovornost usmjere na vršenje kvalitetne revizije. Primjeri kako EY organizacija stavlja fokus na kvalitet putem:

Dodatne informacije o aktivnostima koje prethodno nisu pomenute uključuju:

Program *Milestones*

Efikasno upravljanje projektima omogućava timovima na revizorskim angažmanima da ostanu fokusirani na najvažnije rizike tokom ciklusa revizije, bolju raspodjelu radnih obaveza dodjelom tačno potrebnog vremena za izvršavanje rizičnih zadataka kao i pravovremeno uključivanje rukovodstva u proces. *EY Canvas* omogućava funkcionisanje programa *Milestones*. Korištenje programa *Milestones* u okviru portala *EY Canvas* i *EY Reporting Hub*, omogućava podjelu ciklusa revizije na specifične zadatke sa datumima i koracima koji su osmišljeni kako bi pomogli blagovremeno obavljanje zadataka kao i za pregled i nadzor istih.

Klijentski portal *EY Canvas*

EY Digitalna revizija omogućava revizorskim timovima da putem portala *EY Canvas* zahtijevaju dokumentaciju koja se koristi u svrhu revizije ili interne revizije klijenta, a u skladu sa lokalnim zakonima i propisima. Klijenti rade na zahtjevima nakon čega postavljaju dokumenta i odgovaraju preko Klijentskog portala *EY Canvas*. Klijenti mogu da vide zahtjeve koji su dodjeljeni njima ili grupe čiji su članovi.

Mentorstvo

Kroz programe mentorstva Rukovodici zaduženi za kvalitet pružaju podršku revizorskim timovima kada se suočavaju sa kritičnim računovodstvenim procjenama i odlukama, usvajaju nove ili revidirane standarde revizije i to dok koriste nove alate i mogućnosti. Više od 1.500 revizorskih angažmana prolazi kroz globalno mentorstvo na godišnjem nivou.

Funkcija profesionalne prakse

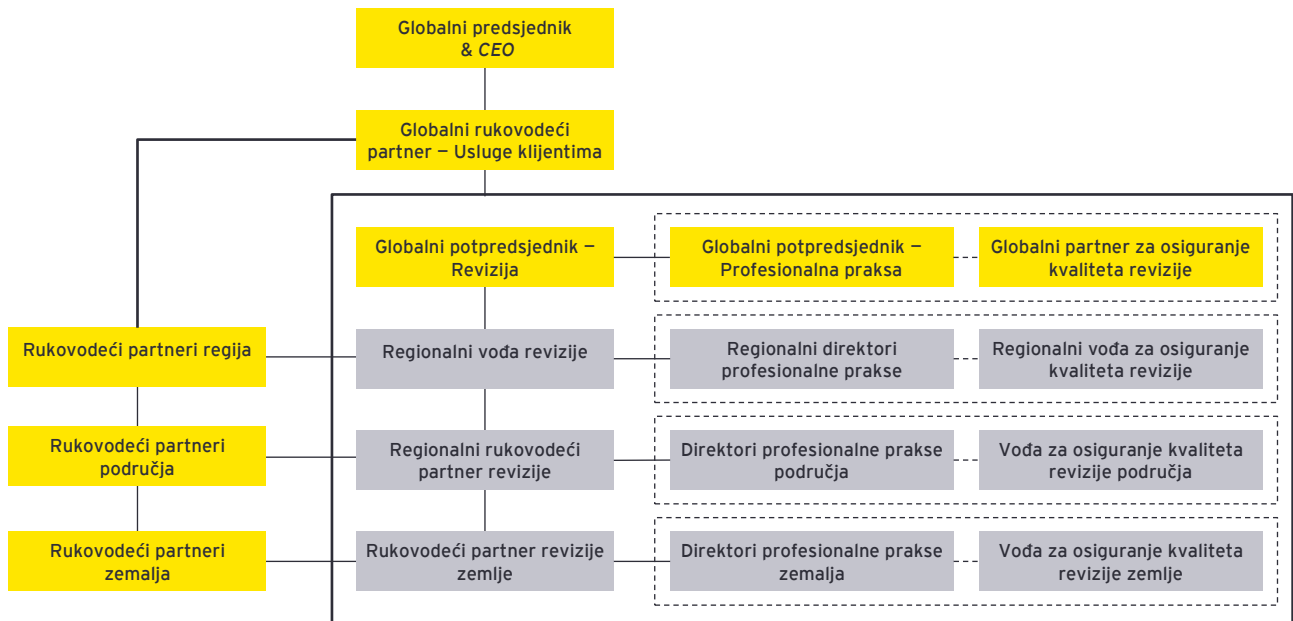
Globalni potpredsjednik Profesionalne prakse, koji se još naziva i Globalni direktor profesionalne prakse, je pod nadzorom Globalnog potpredsjednika za reviziju, i uspostavlja globalne politike i procedure kontrole kvaliteta revizije. Regionalni direktori profesionalne prakse su pod nadzorom Globalnog direktora profesionalne prakse i regionalnog rukovodećeg partnera za reviziju. Gore navedeno omogućava veći stepen uvjerenja u objektivnost kvaliteta revizije i procesa konsultacija.

Globalni PPD i regionalni PPD također vode i nadziru grupu profesionalne prakse, globalnu i regionalnu mrežu eksperata koji pružaju konsultacije za tehnička pitanja iz oblasti računovodstvenih i revizorskih

standarda, finansijskog izvještavanja, kao i aktivnosti nadgledanja profesionalne prakse i upravljanja rizicima. Pored toga, grupa za Profesionalnu praksu proširuje svoje kapacitete za nefinansijsko

izvještavanje u iščekivanju finalizacije prvih standarda od strane Međunarodnog odbora za standarde održivosti.

Upravljanje revizijom*

* Ilustrativni prikaz globalne strukture; stvarna struktura izvještavanja može varirati u zavisnosti od zakonskih, regulatornih i strukturalnih okvira

Globalni PPD nadgleda i razvoj EY Globalne revizorske metodologije i odgovarajuće politike i tehnologije tako da su u skladu sa relevantnim profesionalnim standardima i zakonskim zahtjevima. Pored toga, globalna grupa profesionalne prakse prati da li sve kompanije članice konzistentno i efikasno obavljaju reviziju uključujući i praćenje aktivnosti usavršavanja zaposlenih u kompanijama članicama. Direktori profesionalne prakse (PPDs) dostupni su za konsultacije sa revizorskim timovima svih kompanija članica, jer su preko rukovodilaca svake kompanije članice informisani o zaposlenima kompanija članica, EY klijentima i procesima.

Često se javlja potreba za dodatnim ekspertima u okviru globalne profesionalne prakse, uključujući mreže stručnjaka fokusiranih na:

- ▶ Izvještavanje o internim kontrolama i odgovarajućim aspektima EY revizorske metodologije
- ▶ Računovodstvo, reviziju i ispitivanje rizika za određene oblasti, industrije i sektore
- ▶ Pojedinačna, specifična, pitanja kao što su građanski i politički nemiri, pandemije i javni dug i odgovarajuće implikacije na računovodstvo, reviziju, izvještavanje i objelodanjivanja

- ▶ Opšta pitanja vezana za revizorske angažmane uključujući i pitanja koja se odnose na efikasniju saradnju i komunikaciju sa komisijama za reviziju.

Kao što je gore navedeno, lokalni Direktor Profesionalne prakse ima operativnu odgovornost za nadgledanje Sistema upravljanja kvalitetom. Ovo uključuje prihvatanje ili predlaganje izmjena preporučenih zaključaka godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom. Globalni PPD koordinira i nadgleda procese Sistema upravljanja kvalitetom.

Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima predstavlja koordinisanje aktivnosti širom organizacije osmišljenih da pomognu našim ljudima sa usaglašavanjem na globalnom i lokalnom nivou i da podrže timove koji rade sa klijentima kako bi oni pružili usluge izvanrednog kvaliteta. Odgovornost za usluge visokog kvaliteta i preuzimanje rizika u vezi sa kvalitetom je na kompanijama članicama i njihovim odjelima.

Između ostalog, Globalni rukovodeći partner za upravljanje rizicima pomaže u nadzoru upravljanja rizikom od strane kompanija članica, kao i drugih rizika kroz organizaciju kao dio šireg okvira za upravljanje

rizicima (*ERM*) u kompaniji. Prioriteti ovog okvira se saopštavaju EYG kompanijama članicama.

Globalni rukovodeći partneri za upravljanje rizicima su odgovorni za uspostavljanje dosljednog izvršavanja prioriteta pri upravljanju rizikom na globalnom nivou i za koordinisanje upravljanja rizicima širom EY-a.

Partneri u kompanijama članicama su zaduženi da predvode inicijative za upravljanje rizicima (uz podršku ostalog osoblja i profesionalaca) kao i da se usaglašavaju sa odjelima po tom pitanju.

Kada se dogode situacije koje predstavljaju rizik, Globalni partneri za upravljanje rizicima aktivno traže doprinos od kompanija članica EY o lekcijama naučenim sa stanovišta upravljanja krizama i kontinuiteta poslovanja. Ovaj proces osvrta nakon događaja doveo je do značajnih promjena u planiranju u EY vezano za njegovog odgovor na krizu i upravljanja krizama na nivou kompanija članica i na globalnom nivou. Ovakav osvrt obezbjeđuje veći stepen proaktivnosti, posebno u identifikaciji rizika koji se pojavljuju prije nego što izazovu značajan utjecaj i davanje prioriteta rizicima od strane svake kompanije članice. Na primjer, ovo omogućava Globalnom EY timu za bezbjednost i mreži regionalnih menadžera zaduženih za bezbjednost da rade direktno sa timovima za upravljanje krizama svojih kompanija članica u pripremi za najvjerovatnije prijetnje tako što će u svoje mreže za upravljanje krizama uključiti obuku i napredne faze pripravnosti.

Pored toga, Globalni partneri za upravljanje rizicima stavili su veći fokus na poslovnu otpornost u naporima planiranja kontinuiteta poslovanja u EY. Ključna komponenta ovog pristupa je uviđanje da se mnoge krize ne dese - obično postoje indikatori faktora eskalacije kako se kriza razvija. Ovaj pristup omogućava kompanijama članicama EY da počnu da se bave ublažavanjem rizika dok nastavljaju da *poslušaju kao i obično* u vrlo ranim fazama situacije koje mogu da utječu na poslovanje. Kreiranje *matrice eskalacije* oko nekoliko tekućih i veoma mogućih geopolitičkih događaja omogućilo je kompanijama članicama EY i regionalnim timovima za upravljanje kriznim situacijama u regionu da reaguju brže i efikasnije kako događaji eskaliraju. Pored toga, ove *matrice eskalacije* i kontrolne liste naknadnih akcionih stavki prevazilaze tradicionalne probleme života i bezbjednosti radne snage udubljujući se u faktore koji bi mogli da utječu na sposobnost kompanija članica da efikasno vode posao, na primjer, poremećaji u bankarskim sistemima ili trajni *cyber* napadi na Internet sisteme.

Ove promjene omogućavaju kompanijama članicama EY da efikasnije upravljaju značajnim krizama putem pripremljenog holističkog pristupa.

Pored toga, EY Globalni kodeks ponašanja (*Global Code of Conduct*) izlaže jasne principe koji služe kao vodič svim zaposlenima u EY-u. Prema ovom kodeksu

od zaposlenih se očekuje da odreaguju ukoliko uoče ponašanje za koje se pretpostavlja da krši zakon ili propise, zatim kršenje implementiranih profesionalnih standarda ili samog EY Globalnog kodeksa ponašanja.

EY globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti i povjerljivosti (o kojoj je ranije bilo riječi) propisuje zahtjeve koji se moraju poštovati prilikom obrade osjetljivih i povjerljivih podataka, uključujući i lične podatke. EYG kompanije članice su uvijek u obavezi da iskomuniciraju promjene u lokalnim zakonima i regulativama, jer se ograničenja u upotrebi podataka stalno mijenjaju. EY globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti i poverljivosti je razvijena u skladu sa važećim zakonom, regulatornim okvirima (kao što je Generalni propis o zaštiti podataka Evropske unije (*GDPR*)) i relevantnim standardima profesije. Ova politika, zajedno sa drugim srodnim politikama i smjericama, daje instrukcije EYG kompanijama članicama i njihovim zaposlenima o bezbjednosti informacija, čuvanju podataka, korištenju društvenih mreža i drugim temama u vezi sa zaštitom podataka.

Cyber bezbjednost

Upravljanje rizicima velikih i kompleksnih napada na digitalne podatke dio je poslovanja za sve organizacije. Iako nijedan sistem nije imun na *cyber* napade, EY BiH je pažljiva u preduzimanju koraka potrebnih za zaštitu i čuvanje podataka klijenata.

EY metoda *cyber* bezbjednosti je proaktivna i uključuje primjenu tehnologije i procesa potrebnih za upravljanje i minimiziranje rizika od napada na digitalne podatke na globalnom nivou. EY alati za bezbjednost informacija i programi privatnosti podataka konzistentni su sa industrijskim standardima i primjenjivim lokalnim zahtjevima, dizajnirani su da zaštite od neovlaštenog pristupa sistemima i podacima. Postoji tim posvećenih internih i eksternih specijalista za *cyber* bezbjednost koji aktivno nadgledaju i osiguravaju zaštitu za EY sisteme.

Osim tehničkih i procesnih kontrola, od svih EY zaposlenih se zahtijeva pisana potvrda njihovog razumijevanja principa sadržanih u EY globalnom kodeksu ponašanja i njihova posvećenost da ih poštuju. Postoje, također, obavezne aktivnosti učenja o *cyber* bezbjednosti. Postoje razne politike koje opisuju dužnu pažnju koja mora biti posvećena tehnologiji i podacima, uključujući ali ne ograničeno na Globalnu politiku o informacionoj bezbjednosti i globalnu politiku o prihvatljivom korištenju tehnologije. EY politike i procesi o zaštiti digitalnih podataka prepoznaju važnost vremenski precizne komunikacije.

EY zaposleni dobijaju redovnu i periodičnu komunikaciju koja ih podsjeća na njihove odgovornosti

koje se tiču ovih politika i generalne prakse svijesti o bezbjednosti.

Nefinansijsko izvještavanje

Kompanije članice EY-a pružaju širok spektar usluga uvjeravanja po pitanju ekoloških, društvenih i upravljačkih faktora. EY Metodologija za uvjeravanje u oblasti održivosti (*Sustainability Assurance Methodology - EY SAM*) predstavlja globalni okvir za dosljedan pristup svim angažmanima. Uvjeravanja po pitanju ESG i informacija o održivosti. EY SAM omogućava visok kvalitet usluga uvjeravanja na svim angažmanima bez obzira na nivo uvjeravanja koji se zahtjeva. Ovo se postiže dosljednim korištenjem misaonih procesa, rasuđivanja i procedura. EY SAM se također prilagođava prirodi izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, kao i kriterijima koje je primijenio klijent prilikom pisanja tog izvještaja.

Ova metodologija ističe potrebu da se primjenjuje određeni nivo profesionalnog skepticizma prilikom izvršavanja procedura, uključujući kriterije i izvještavanje o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima koji se mijenjaju. EY SAM se bazira na Međunarodni standardi za angažmane s izražavanjem uvjerenja (*International Standards on Assurance Engagements - ISAEs*), a u EY BiH je dopunjen tako da podliježe lokalnim standardima uvjeravanja i regulatornim i statutarnim zahtjevima.

Kao dio pružanja usluga uvjeravanja visokog kvaliteta, u oblasti izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, EY organizuje treninge i programe nadziranja, i oformio je vodiče i procese koje koriste zaposleni u kompanijama članicama da bi izvršili usluge dosljedno i efektno. Također su oformljeni vodiči za revizorske timove za procjenu utjecaja klimatskih rizika na finansijsko izvještavanje po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (*International Financial Reporting Standards - IFRS*) ili ostalim okvirima finansijskog izvještavanja. Direktori profesionalne prakse na globalnom nivou, nivou oblasti i regiona, zaposleni na pozicijama kontrole kvaliteta u EY-u (*EY quality functions*) i zaduženi za Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (*MSFI*), a i ostali profesionalci koji rade sa timovima u svakoj kompaniji članici, posjeduju znanje o ljudima u EY-u, klijentima i procesima, i uvijek su dostupni da pruže podršku timovima angažovanim na uvjeravanju.

Dodatno, EY je poboljšao procese vezane za kontrolu kvaliteta kako bi se pozabavio takvim aspektima kao što su proces prihvatanja angažmana, zahtjevi za obuku i akreditaciju, kao i dodjeljivanje resursa posebno vezanih za usluge atestiranja u vezi sa pitanjima nefinansijskog izvještavanja.

EY daje podatke velikom broju državnih i privatnih inicijativa da bi se popravio kvalitet, uporedivost i dosljednost izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, uključujući klimatske rizike. Ove aktivnosti se sprovode na globalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.

Procedure poštovanja nezavisnosti

Procedure poštovanja nezavisnosti

Globalne EY politike i procedure nezavisnosti zahtijevaju da se EY u BiH i svi zaposleni pridržavaju standarda nezavisnosti koji su primjenjivi na specifične/određene angažmane uključujući na primjer, standard nezavisnosti prema *IESBA* kao i lokalne zahtjeve kada je nezavisnost revizora u pitanju. Globalna politika nezavisnosti predstavlja primjer politike koju EYG sastavlja sa ciljem da omogući sprovođenje SUK i angažovanja u skladu sa *ISQM1*.

Mi razmatramo i procjenjujemo nezavisnost iz nekoliko važnih aspekata - uključujući finansijske odnose naših zaposlenih, odnose među zaposlenima i sa klijentima; dozvoljenost nerevizorskih usluga koje pružamo revizorskim klijentima, primjenjivi zahtjevi rotacije kompanije i partnera, ugovaranje naknade, prethodno odobrenje Odbora za reviziju - tamo gdje je to primjenjivo/moguće, kao i naknade i kompenzacije za partnere.

Nepostupanje u skladu sa zahtjevima procedure poštovanja nezavisnosti utječe na odluke vezane za promociju i kompenzaciju zaposlenih i povlači druge disciplinske mjere, uključujući i udaljavanje iz EY BiH.

EY BiH je implementirao EY Globalne aplikacije, alate i procese kako bi podržao svoje zaposlene u poštovanju politika i procedura nezavisnosti.

EY globalna politika nezavisnosti

EY globalna politika nezavisnosti sadrži zahtjeve nezavisnosti za sve EY kompanije članice kao i za sve zaposlene. To je politika koja se zasniva na *IESBA kodeksu* (Međunarodni standard etike za računovođe), sa još pooštrenijim zahtjevima ukoliko tako propisuje navedeni regulator. Ova politika uključuje i dodatne korisne smjernice o velikom broju pitanja kako bi se stručnom i drugom osoblju pomoglo u primjeni pravila nezavisnosti. EY globalna politika nezavisnosti je dostupna na EY intranetu.

EY Globalna politika nezavisnosti je primjer intelektualnog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

EY globalni sistem nezavisnosti (GIS)

EY globalni sistem nezavisnosti (GIS) je alatka koja služi EY zaposlenima da odrede tip usluge koji se može pružiti javnim društvima uzimajući u obzir politike i procedure nezavisnosti. Najčešće su to klijenti čijim

dionicama se trguje na berzi i njihova zavisna društva, ali postoje i druge vrste klijenata kojima se pružaju usluge uvjeravanja. Alat uključuje porodično stablo povezanih društava revizijskih klijenata koji su dionička društva, a koje ažuriraju članovi revizijskih timova. Naši zaposleni često koriste ovu alatku kako bi odredili koju vrstu usluge mogu pružiti klijentu kao i tip poslovnog odnosa u koji možemo ući sa klijentima.

GIS je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

EY globalni sistem kontrole (GMS)

EY globalni sistem kontrole (GMS) je još jedna važna globalna alatka koja omogućava svim našim zaposlenima da identifikuju papire od vrijednosti i druga ulaganja, koja nije dozvoljeno držati u vlasništvu. Također, od partnera, licenciranih ovlaštenih revizora i menadžera višeg ranga se očekuje da prijavljuju kroz ovaj sistem detalje o svim papirima od vrijednosti koje oni sami, ili članovi njihove uže porodice, posjeduju. Kada pojedinac obavijesti da posjeduje zabranjene papire od vrijednosti, od njega će biti zatraženo da ih otuđi. Izuzeci koji se identifikuju tokom ovog procesa, prijavljuju se kroz globalni sistem za prijavljivanje incidenata (GIIIRS) radi ispunjenja regulatornih zahtjeva.

GMS također omogućava godišnju i kvartalnu potvrdu nezavisnosti, u skladu sa EY politikama nezavisnosti, a kao što je detaljnije opisano u nastavku.

Pridržavanje politike nezavisnosti

Uspostavili smo brojne procese i programe koji su usmjereni na praćenje poštovanja zahtjeva nezavisnosti kompanija članica EY i njihovih zaposlenih. Oni uključuju sljedeće aktivnosti, programe i procese.

Potvrde nezavisnosti

EY BiH je godišnje uključena u regionalni proces kako bi se potvrdila usaglašenost sa Globalnom politikom nezavisnosti i kako bi se prijavili eventualni izuzeci.

Svi EY profesionalci, kao i ostali u zavisnosti od njihove uloge ili funkcije, su obavezni da potvrde usklađenost sa politikama i procedurama nezavisnosti najmanje

jednom godišnje. Partneri su obavezni da potvrde nezavisnost na kvartalnom nivou.

Pregled usklađenosti sa praksom nezavisnosti

EY uspostavlja i sprovodi određene procedure kako bi se ocijenila usaglašenost EY članica sa politikama nezavisnosti. Ovi testovi podrazumijevaju pregled nerezvizijskih usluga, poslovnih odnosa sa društvima kojima pružamo usluge revizije i finansijske odnose sa drugim kompanijama članicama.

Testiranje usklađenosti individualne nezavisnosti

Svake godine globalni EY tim za nezavisnost sprovodi program za testiranje lične nezavisnosti (*personal independence compliance testing - PICT*), koji provjerava da li pojedinci poštuju obavezu da prijave finansijske interese u Globalnom sistemu kontrole. Kao dio ovog programa odabrani pojedinci podnose izvode bankovnih računa i drugu dokumentaciju o svojim finansijskim interesima koji se zatim porede sa informacijama prijavljenim u GMS za određeni period koji se testira da bi se utvrdilo da li postoje neprijavljeni interesi. Bilo koji neprijavljeni interesi se procjenjuju i zatim se sprovode prikladne mjere. Za ciklus testiranja za 2023. godinu, EY BiH testirani su partneri i ostali zaposleni.

Nerezvizijske usluge

Postizanje usklađenosti sa profesionalnim standardima, zakonima i propisima koji regulišu pružanje nerezvizijskih usluga revizijskim klijentima je omogućeno putem različitih mehanizama, uključujući i upotrebu PACE-a (kao što je opisano na stranici 19.) i SORT-a (opisano ispod), treninga, alata i potrebnih procedura korištenih za vrijeme obavljanja revizija i naših internih procesa pregleda i kontrole. Imamo i proces za razmatranje i odobravanje određenih nerezvizijskih usluga prije nego što prihvatimo angažman.

Globalna edukacija iz oblasti poštovanja nezavisnosti

EY razvija i sprovodi brojne programe edukacije u oblasti poštovanja nezavisnosti. Svi zaposleni su dužni da učestvuju u godišnjoj edukaciji o nezavisnosti, a u cilju održavanja naše nezavisnosti u odnosu na klijente kojima pružamo usluge revizije.

Cilj edukacije je da pomogne našim zaposlenima da razumiju svoje odgovornosti i da omogućimo svakome od njih, kao i EY-u, da budu nezavisni od bilo kojih utjecaja koji bi se mogli smatrati inkompatibilnim kada su u pitanju objektivnost, integritet i nepristrasnost prilikom pružanja usluga revizije.

Godišnji program edukacije pokriva naše zahtjeve za nezavisnošću usmjeravanjem na nedavne izmjene u politici, ali i na druge važne i značajne teme. Blagovremeno izvršenje godišnje edukacije je neophodno i pomno je praćeno.

Pored programa godišnje edukacije, postoje drugi programi i sadržaji u oblasti poštovanja nezavisnosti kao što su programi edukacije novozaposlenih, određeni programi edukacije prilikom prelaska na višu poziciju kao i programi edukacije profesionalnog osoblja koje se bavi pružanjem usluga revizije.

Godišnja edukacija iz oblasti poštovanja nezavisnosti je primjer intelektualnog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Alat za referentni portfolio usluga (SORT)

SORT služi kao glavna lista odobrenih EY usluga. Kroz EY aplikaciju SORT mi redovno ocjenjujemo i pratimo naš portfolio usluga koje pružamo kako bismo bili sigurni da su te usluge u skladu sa zakonom i profesionalnim standardima, odnosno kako bismo osigurali da nove usluge koje razvijamo imaju odgovarajuće metodologije, procedure i procese. Kada je potrebno, prekidamo ili ne pružamo usluge koje bi mogle dovesti u pitanje naše poštovanje politika i procedura nezavisnosti.

Također SORT pruža informacije zaposlenima o uslugama koje pružamo i obuhvata smjernice vezane za usluge koje mogu biti pružene klijentima kojima već pružamo usluge revizije, nerezvizijskim klijentima, kao i smjernice za nezavisnost i druga pitanja vezana za upravljanje rizikom.

SORT je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Poslovni odnosi Nezavisnost
Prikupljanje i procjena podataka
(Data Gathering and Evaluation - BRIDGE)

Od zaposlenih u EY-ju zahtijeva se da koriste BRIDGE u mnogim okolnostima da identifikuju, procijene i dobiju unaprijed odobrenje potencijalnog poslovnog odnosa

sa klijentom revizije, čime podržavamo našu usklađenost sa zahtjevima nezavisnosti.

BRIDGE je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Odbori za reviziju i nadzor nezavisnosti

EY prepoznaje važnu ulogu koju u kontroli poštovanja nezavisnosti imaju Odbor za reviziju i slična tijela korporativnog upravljanja. Nadležni i nezavisni odbori za reviziju u ime akcionara, imaju ključnu ulogu u zaštiti nezavisnosti i sprečavanja konflikta interesa. EY BiH je posvećen čvrstoj i stalnoj komunikaciji sa odborima za reviziju ili organima upravljanja. Kroz EY programe nadzora kvalitete, pratimo i testiramo usklađenost sa EY standardima za komunikaciju s odborima za reviziju, kao i prethodno odobrenje nerevizijskih usluga, gdje je to primjenjivo.

Ulaganje u izuzetne talente i kontinuirano obrazovanje

Ulaganje u izuzetne talente i kontinuirano obrazovanje

Ponuda vrijednosti zaposlenima (*employee value proposition - EVP*) u EY-u je obećanje koje dajemo našim zaposlenima za rad u EY BiH. Ali ovo se ne dešava samo od sebe; naši ljudi su ti koji to moraju stvoriti. EY BiH pruža prilike, obim, tehnologiju, učenje i raznolikost i inkluzivnu kulturu. Na našim ljudima je da izgrade svoje izuzetno iskustvo od materijala koji EY BiH nudi.

EY koncept *EVP - Izuzetno EY iskustvo*. Na vama je da ga izgradite je osmišljen da osnaži ljude da budu svjesni svoje karijere omogućavajući im da traže nova iskustva, učenje, vještine, utjecaj i vođstvo koje će im pomoći da izgrade karijeru koju žele i bolji radni svijet za sebe i druge.

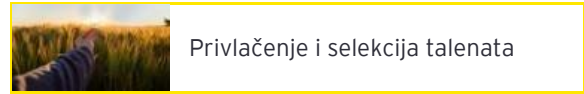
EY BiH je posvećena ulaganju u naš najbitniji resurs - naš talent - kako bismo sigurno ispunili naše obećanje njima. Ispunjavanje *EVP*-a nam zauzvrat pomaže da ostvarimo veći pomak u kvalitetu revizije formirajući pravu vrijednost i uvide za lica kojima vršimo reviziju.

Dinamično okruženje znači da ulaganja u izuzetan talent moraju biti agilna. Revizorski timovi već okupljaju ljude sa sve raznovrsnijim vještinama i ovaj trend će se samo ubrzati kako se usvajaju nove tehnologije, a uloga zaposlenih u reviziji nastavlja da se mijenja. Vještine moraju da se neprestano usvajaju kako bi obuhvatile nove sposobnosti, poput kodiranja i vizualizacije podataka, kao i nove oblasti, poput analize nefinansijskih informacija (na primjer ESG standarda koji se mijenjaju izuzetno brzo).

Revizori također moraju da razumiju i procjene rizike i uvide u vezi sa ovim tehnologijama, posebno u vrijeme kada kompanije implementiraju nove sisteme i generišu nove podatke koji utječu na finansijsko izvještavanje, poput poslovnih modela koji se bave kriptovalutama.

Investicija u talente mora biti više usmjerena na razvijanje novih setova vještina - omogućavajući timovima da iskoriste pun potencijal nove tehnologije i donesu novu perspektivu u svoj rad.

Pored toga, naša organizacija preduzela mjere da se izbori sa nastajućim rizicima - kako kroz obuku tako i kroz fokus na povećanje svijesti o ovim rizicima. Zajedničke teme na koje timovi treba da se usredsrede se komuniciraju na nivou cijele organizacije.

U svijetu sa sve manje talenata, gdje broj studenata koji diplomiraju na smjeru za računovodstvo konstantno opada, nadmetanje za talentovane ljude koji posjeduju relevantne vještine nikada nije bilo veće. Pronalaženje sljedeće generacije visokokvalitetnih revizora je naš najveći prioritet. Ulažemo velike napore da naša mreža regrutera širom svijeta bude u toku sa aktuelnim trendovima i vrućim temama u reviziji kako bi bili naoružani informacijama za razgovor sa kandidatima. Također proučavamo nekoliko platformi za inovacije i inicijativa za privlačenje talenata sa ciljem da se povežemo sa novom i raznolikom publikom s kojom nismo mogli da se povežemo tradicionalnim putevima i uvedemo novi metod povezivanja i privlačenja budućih talenata.

Na primjer, u prethodnoj godini, EY je dizajnirao *EY Talent Tree* u metaverzumu. Kroz seriju globalnih događaja namjenjenih talentovanim ljudima EY timovi su ugostili stotine potencijalnih budućih profesionalaca u reviziji u okruženju koje uklanja fizičku barijeru sala za sastanke i zamjenjuje ih novim, vrlo interaktivnim virtuelnim svijetom. Ono što je do sada postignuto je veoma uzbudljivo - serija događaja na globalnom nivou koji su pomogli u pronalasku novih talenata iz naredne generacije potencijalnih profesionalaca u računovodstvu, koji su naviknuti na suživot sa tehnologijom i koji će pomoći da se oblikuje budućnost naše profesije.

Još jedna inovativna inicijativa na kojoj EY trenutno radi je program virtuelnog radnog iskustva u reviziji, uz podršku eksternog dobavljača. Ovaj program je prvenstveno namjenjen studentima koji su u ranoj fazi studija i žele da istraže buduće karijerne puteve. Cilj ovog programa je povezivanje sa studentima i predstavljanje, na direktan i otvoren način, poslova koje EY timovi obavljaju tokom revizije sa ciljem ostvarivanja saradnje sa našim budućim talentima još u ranoj fazi njihovog akademskog puta.

Kako bi se regrutovali ljudi koji se uklapaju u kulturu organizacije važno je uzeti u obzir ne samo tehničku izvrsnost već i druge atribute - komunikacijske vještine, visoke etičke standarde i sposobnost saradnje u timovima sa visokim učinkom. Od svih novozaposlenih se očekuje da zadovolje visoke standarde integriteta i da imaju jaku poslovnu sposobnost i liderski potencijal.

Zadržavanje zaposlenih i njihova dobrobit

Nakon selekcije talentovanih ljudi, njihovo zadržavanje u kompaniji ključni je faktor koji doprinosi pružanju visokokvalitetne revizije. Zadržavanje može varirati u zavisnosti od spoljnih pokretača kao što su uslovi na tržištu. Međutim, postoji jedan faktor koji je globalno konzistentan: očekivanja zaposlenih.

Pitanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života je važno za zaposlene u EY-ju. Ljudi su sada daleko više fokusirani na postizanje prave ravnoteže između svog profesionalnog i ličnog života. 43% revizora u EY-u sada rade na daljinu dva ili više dana sedmično i imaju bolji životni balans kao rezultat toga.

Sve veći prioritet postaje fokus na dobrobit i poboljšanje svakodnevnog iskustva ljudi u EY-u. Sveobuhvatni cilj je usaditi kulturu dobrobiti kroz posvećenost rukovodstva da obezbijedi finansijsku, fizičku, emotivnu i socijalnu podršku koja omogućava ljudima u EY-u da budu najbolji što mogu biti. U praksi ovo može uključivati ravnopravno balansiranje dodjeljenog posla i rušenje prepreka koje su u prošlosti sprečavale zaposlene da postavie zdrave granice i pridržavaju ih se.

Što bolje organizacija može podržati dobrobit ljudi vjerovatnije je da će im pružiti ubjedljive razloge da nastave svoj karijerni put unutar EY-a.

Ipak, manje je vjerovatno da će početnici u svijetu rada ostati u istoj organizaciji tokom cijele svoje karijere. Stoga povećanje zadržavanja sada znači više fokusiranje na putovanje nego na odredište.

Dio ove posvećenosti predstavlja i snažniji fokus na upravljanje iskustvom, raspoređivanje revizora na angažmane gdje mogu da nađu prilike da prošire svoje znanje, kao dio dugoročnog napredovanja u karijeri.

Personalizovane karijere sa različitim iskustvima

Kako radna snaga postaje raznorodnija u smislu porijekla, vještina i obrazovanja, tako se i aspiracije mijenjaju. Kako više ljudi sa specijalizovanim vještinama ulaze u organizaciju, kompanije članice EY stvaraju raznovrsniji, fleksibilniji i agilniji set karijera za profesionalce, zasnovanih na modelu pružanja usluga koje su usmjerene ka budućnosti.

Radna snaga se mijenja i pojedinci često mogu imati različite težnje po pitanju karijere tako da im se pružaju neophodni alati i procesi za upravljanje svojim napredovanjem. Individualizovanija struktura karijere je od vitalnog značaja za privlačenje novih talenata i za pomaganje u razvoju i zadržavanju postojeće radne snage.

Promocije se fokusiraju na vještine ljudi, a ne na broj godina na poziciji. Na primjer, EY organizacija uvodi više *agilnih promocija*, gdje se napredovanje u karijeri odvija kada je pojedinac spreman, a ne u određeno vrijeme u godini.

Vidimo veliki uspjeh kroz ove redizajnirane karijerne puteve. U anketi zaposlenih u martu 2023. godine, 82% ispitanika se složilo da znaju koje vještine su im potrebne da izgrade željenu karijeru.

Program mobilnosti

U organizaciji koja se prostire u više od 148 zemalja, mogućnosti da se iskusi posao i život su podjednako rasprostranjene. Ljudi dolaze u EY zbog izuzetnih iskustava, što uključuje i geografsku mobilnost. Obavezna rotacija kompanija i povećana želja za raznovrsnošću i fleksibilnošću znače da je sada još važnije imati prave ljude na pravom mjestu u pravo vrijeme i dovoljno ljudi sa dovoljno vremena za izvršavanje revizorskih angažmana.

EYG kompanije članice imaju razne ponude i programe mobilnosti na zahtjev zaposlenih što je dovelo do povećanja preraspodjela u reviziji za više od 100% ove godine. Globalna mobilna platforma, *Mobility4U*, pruža profesionalcima objedinjenu ponudu za pronalaženje poslova u EY kompanijama članicama širom svijeta. To uključuje razmjenu poslova gdje pojedinci mogu dugoročno ili kratkoročno zamijeniti uloge sa EY kolegom zaposlenim na istom nivou. Fokus je na kreiranju specifičnih inicijativa mobilnosti krojenih po zahtjevima poslovanja, a koje ljudima pružaju priliku da uče ili dijele specifična znanja i vještine. Strateški programi mobilnosti za partnere kompanija članica i buduće rukovodioce također traju, čime se posebna podrška pruža EY regijama u usponu.

Nakon pandemije, članice EYG su sve više u mogućnosti da ponude iskustva virtualne mobilnosti. Ova iskustva pružaju prednosti rada van granica svoje zemlje sa novim timovima i omogućavaju zaposlenima da uspostave kontakte širom planete.

Analiza povrata ulaganja u mobilnost pokazala je da je međunarodno iskustvo povećalo zadržavanje zaposlenih (+15%) i pozitivno utjecalo na karijerne mogućnosti. 95% učesnika u ovoj inicijativi izjavilo je o pozitivnom utjecaju na karijeru godinu dana nakon razmjene, 97% učesnika je reklo da je njihovo iskustvo međunarodne razmjene bilo izuzetno, a 95% bi preporučilo EY inicijativu mobilnosti.

Upravljanje performansom

EY ima okvir za proces evaluacije koji povezuje karijeru, razvoj i učinak ljudi. Kroz stalne povratne informacije, razvoj, izuzetne savjetnike i razgovore o karijeri, on usklađuje pojedince sa EY strategijom i omogućava ljudima da se usredsrede na budućnost. Personalizovani nalog doprinosi tome da se lakše interpretira lični učinak spram rukovodstva u EY svijetu, uključujući kvalitet, upravljanje rizikom i tehničku vještinu, kao i procjeni učinak spram kolega istog ranga. Povratne informacije dobijene tokom godišnjeg ciklusa prikupljaju se i koriste kao informacije za programe naknade i nagrađivanja.

U središtu okvira su razgovori između zaposlenog i njegovog savjetnika, koji pokrivaju teme kao što su različit razvoj karijere, primjena nove tehnologije, iskustvo u novim timovima i učenje. Ovi razgovori pomažu da se identifikuju mogućnosti za dalji razvoj i da se izgrade vještine usmjerene na budućnost.

Okvir za proces evaluacije proteže se na partnere, principale, izvršne direktore i direktore i primjenjuje se u svim kompanijama članicama EY širom svijeta. On jača globalnu poslovnu agendu nastavljajući da povezuje učinak sa širim ciljevima i vrijednostima. Proces uključuje postavljanje ciljeva, stalne povratne informacije, planiranje ličnog razvoja i godišnju evaluaciju učinka, i sve je povezano sa priznanjem i nagradom partnera. Dokumentovanje ciljeva i učinka partnera je kamen temeljac procesa evaluacije. Ciljevi partnera firme članice moraju odražavati različite globalne i lokalne prioritete kroz šest metrika, od kojih je najvažniji kvalitet.

Angažovanje

Angažovanje zaposlenih vitalni je znak uspjeha u izgradnji prave kulture. Profesionalci u reviziji žele da osjete da je njihovom poslodavcu stalo do njihovog napretka i zadovoljstva poslom. Razumijevanje ambicija, zabrinutosti i pritiska sa kojima se suočavaju ljudi u EY-ju omogućava da se stvori bolje okruženje u kojem mogu da napreduju.

Stepen angažovanja se redovno prati kroz različite kanale, a anketa zaposlenih u martu 2023. godine pokazala je da je 73% profesionalaca u reviziji imalo povoljan stav u pogledu angažovanja, a ova brojka nastavlja da raste (uvećan za jedan posto u odnosu na 2022. godinu).

U EY BiH 84% zaposlenih u reviziji imalo je povoljan stav u pogledu angažovanja.

Slušanje stavova i briga zaposlenih u EY ključni je element u povećanju angažovanja. Strategija slušanja

EY profesionalaca daje našim ljudima glas na svakom koraku njihovog EY iskustva, tako da znamo šta im je potrebno i šta EY može da uradi kako bi pomogao u stvaranju izuzetnih iskustava. Razumijevanje razvojnih perspektiva i iskustava zaposlenih od suštinskog je značaja za pružanje ponude vrijednosti našeg poslodavca - *Izuzetno EY iskustvo*.

Istraživanje za praćenje EY iskustva zaposlenih sprovodi se tri puta godišnje kako bi se prikupile povratne informacije o ključnim elementima koji podstiču angažovanje i zadržavanje zaposlenih. Svaka anketa se fokusira na različite strateške pokretače (karijere, učenje, vještine, itd.) i uključuje druge relevantne teme.

Anketa o timskom EY iskustvu još jedan je ključni element naše strategije slušanja zaposlenih, čiji je cilj poboljšanje i objedinjavanje svakodnevnog iskustva za naše timove na angažmanima. Članovi tima koji ispunjavaju uslove daju povratne informacije o svom iskustvu na angažmanu kroz niz pitanja, ocijenjenih na skali od pet poena. Ove povratne informacije pružaju korisne uvide i puteve za opipljive promjene na nivou tima na angažmanima.

Odjel revizije u EY-u sprovodi inicijativu pod imenom *Global Voices* koja okuplja 200 visoko ocjenjenih juniora iz svih zemalja i servisnih linija. Njena svrha je da osnaži i angažuje radnu snagu EYG kompanija članica tražeći njihova mišljenja o širokom spektru tema od strateškog značaja kako bi proširili vidike lidera. Timovi rukovodioca su sve više angažovani i motivisani da razumiju njihove stavove po pitanju poslovnih izazova od ključne važnosti, kao što su zadržavanje talenata, tehnologija i inovacije i ESG i društveni utjecaj.

Akademija za reviziju

Akademija za reviziju je EY-ev globalni program obuke za revizore. Tu se grade ključne vještine revizora, a akademija se mijenja vremenom kako bi upotpunila ključne vještine sa novim znanjima potrebnim za vršenje EY digitalne revizije. Svake godine sadržaj i fokus Akademije za reviziju prilagođavaju se novim tehnologijama i strateškim prioritetima koji promovišu kvalitet revizije. Sve promjene su dogovorene od strane rukovodstva u skladu sa preporukama Globalnog upravnog odbora zaduženog za učenje u reviziji.

Nalazi kontrole i provjere kvaliteta redovno se pregledaju kako bi se procijenili i riješili osnovni uzroci, a zaključci se zatim unose u nastavni plan i program Akademije za reviziju kako bi se unaprijedilo i ojačalo kontinuirano učenje.

Timovi mogu biti sigurni da dobijaju osnovno učenje svjetske klase koje je ujednačeno na globalnom nivou. Bilo da to uključuje fokusiranje na promjene u regulativi, savladavanje novih tehnologija ili ugrađivanje analize podataka u postojeće revizorske prakse, Akademija za reviziju ima resurse da podrži svaku potrebu. Štaviše, Akademija za reviziju podstiče i osnažuje pojedince da primjenjuju profesionalni skepticizam, kritički razmišljaju i pružaju izuzetne usluge svojim klijentima.

Nakon pandemije Akademija za reviziju sada pruža kombinaciju učenja na zahtjev i simulacije ili učenja zasnovanog na studijama slučaja koje se može pratiti bilo uživo ili virtuelno.

Profesionalni razvoj

Da bi podstakao izgradnju novih vještina, program EY bedž (*EY Badge*) omogućava profesionalcima da steknu vještine usmjerene na budućnost u tri različita stuba: tehnologiji, liderstvu i biznisu. Predmeti obuhvaćeni programom uključuju analitiku, transformativno liderstvo, održivost, vještačku inteligenciju, *blockchain*, robotsku automatizaciju procesa, inovacije, *cyber* bezbjednost i digitalne vještine, kao i određene sektorske sposobnosti koje su veoma tražene. EY Badge je inicijativa za samostalno učenje koja dopunjava obiman program osnovne obuke za revizore.

Sa EY bedžom je povezana i *EY Tech MBA*, onlajn kvalifikacija koju dodjeljuje *Hult International Business School*, trostruko akreditovani univerzitet. Ovo je prvi put da je organizacija veličine EY ponudila takvu kvalifikaciju svim svojim zaposlenima. Nakon uspjeha *EY Tech MBA*, također u saradnji sa Hultom, EY je pokrenuo master studije iz poslovne analitike i održivosti. Obje su prve kvalifikacije te vrste i obje su besplatno dostupne svim zaposlenima u EY.

Do 30. juna 2023. godine dodijeljeno je 47.000 EY bedževa trenutnim profesionalcima u reviziji, uključujući 16.000 samo u analitici i strategiji podataka. Pored toga, više od 23.000 EY bedževa je dodijeljeno ljudima koji su od tada napustili EY.

Ukupno, tokom finansijske godine do 30. juna 2023. godine, EY profesionalci u reviziji obavili su 8,8 miliona sati učenja (u poređenju sa 8,2 miliona sati prethodne godine), u prosjeku po 87,6 sati po zaposlenom.

U anketi zaposlenih iz marta 2023. godine, 87% ispitanika je reklo da im EY pruža prilike za učenje koje izgrađuju vještine koje su im potrebne da bi bili uspješni, a 83% je reklo da im ono što uče u EY-u pomaže da ostvare svoje aspiracije u karijeri.

Također, postoje različiti programi učenja koji su razvijeni posebno za partnere iz kompanija članica. Oni su dostupni svim partnerima kompanija članica širom svijeta i pokrivaju teme uključujući transformativno liderstvo, disruptivna tehnologija i održivost. Oni su dopunjeni intenzivnim, detaljnim, programima za odabrane grupe partnera na teme poput liderstva klijenta i disruptivna tehnologija, a postoje i redovni programi učenja o temama specifičnim za reviziju, kao što je prevara.

Ukoliko kompanija članica EYG pruža usluge revizije i pregled MSFI finansijskih izvještaja, relevantni članovi tima se obučavaju da postanu MSFI akreditovani.

EY BiH od svojih stručnjaka za reviziju zahtijeva da steknu najmanje 40 sati kontinuiranog stručnog usavršavanja svake godine i najmanje 120 sati tokom trogodišnjeg perioda. Od ovih sati, 50% (20 sati svake godine i 60 sati tokom trogodišnjeg perioda) moraju uključivati obuke vezane za reviziju i računovodstvo.

Znanje i interne komunikacije

Pored profesionalnog razvoja i procesa evaluacije rada zaposlenih, razumijemo značaj obezbjeđenja pristupa najnovijim informacijama našim zaposlenima u reviziji kako bismo im pomogli pri obavljanju profesionalnih dužnosti. U te svrhe, EY je izvršio i značajna ulaganja u znanje i komunikacijske mreže kako bi se omogućilo brzo širenje informacija, putem Interneta te pomoglo ljudima da međusobno sarađuju i podijele iskustva najboljih primjera iz prakse. To ima sve veći značaj pri otklanjanju rizika koji se javljaju kao rezultat pandemije. Neki od primjera su:

- ▶ *EY Atlas*, koji uključuje međunarodne računovodstvene i revizorske standarde i prateća uputstva,
- ▶ Publikacije u vezi sa najnovijim izmjenama u računovodstvenoj regulativi kao što su ilustrativni primjeri finansijskih izvještaja, najnovije izmjene i unapređenja standarda revizije i računovodstva,
- ▶ *Global Accounting and Auditing News* je nedjeljnik koji pokriva globalne politike i procedure koje su vezane za reviziju i nezavisno izvještavanje, unapređenja pravilnika koja postavljaju oni koji uspostavljaju i standarde regulacije kao i interne komentare na temu istih,
- ▶ Upozorenja iz prakse i *webcast*-ovi koji pokrivaju širok spektar globalnih tema, kao i tema koje su specifične za svaku zemlju, usmjereni su ka stalnom unapređenju prakse Revizije i uvjeravanja u kompanijama članicama.

Prihodi i naknade

Prihodi i naknade

Finansijske informacije

Prihodi predstavljaju kombinovane, nekonsolidovane, prihode kao i troškove koji su prefakturisani klijentima, ali i prihode koji se odnose na druge EYG članice. Prezentovani prihodi potiču i od revizorskih i od nerevizorskih klijenata.

Prihodi u tablici navedeni su u skladu sa lokalnim zakonskim propisima i uključuju:

- ▶ Prihode od zakonskih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja društava od javnog interesa, i društava koja pripadaju grupi čiji su vlasnici društva od javnog interesa,
- ▶ Prihode od zakonskih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja drugih društava,
- ▶ Prihode od računovodstvenih usluga,
- ▶ Prihodi od ostalih usluga.

Finansijske informacije za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine, izraženo u KM

Usluge	Prihod	Procenat
Zakonske revizije pojedinačnih i konsolidovanih finansijskih izvještaja	2.530.857,59	35.07
Ostale revizije i reviziji srodne usluge	sadržano u prethodnom	N/P
Prihodi od računovodstvenih usluga	949.498,97	13.15
Prihodi od ostalih usluga	3.736.878,71	51.78
Ukupni prihod	7.217.235,27	100%

Naknade partnerima

Kvalitet predstavlja okosnicu naše poslovne strategije i ključni je element pri utvrđivanju našeg sistema upravljanja učinkom. Partneri i drugi zaposleni u EY BiH ocjenjuju se i dobijaju naknade na osnovu kriterija koji uključuju određene indikatore kvaliteta i upravljanja rizicima. Isto tako, kada se partneri u EY BiH ne pridržavaju standarda kvaliteta, preduzimaju se korektivne radnje. To može uključivati praćenje učinka, prilagođavanje kompenzacije, dodatnu obuku, dodatni nadzor ili preraspoređivanje – ili, u slučajevima ponovljenih ili posebno ozbiljnih neusaglašenosti, isključenje iz EY.

EY zabranjuje ocjenjivanje i davanje nagrade odgovornim partnerima za reviziju i ostalim ključnim partnerima na revizijskim angažmanima zasnovane na prodaji nerevizijskih usluga njihovim revizijskim klijentima. Ovo učvršćuje profesionalnu obavezu naših partnera za očuvanjem naše nezavisnost i objektivnosti.

Razvili smo posebne kriterije za ocjenu kvaliteta i upravljanja rizicima koji uzimaju u obzir sljedeće:

- ▶ Pružanje tehničke stručnosti
- ▶ Naše vrijednosti kroz ponašanje i odnose
- ▶ Demonstriranje znanja i liderstva u kvalitetu i upravljanju rizicima
- ▶ Usaglašenost sa politikama i procedurama
- ▶ Usaglašenost sa zakonima, propisima i profesionalnim dužnostima

Naša filozofija naknada za partnere zahtijeva diferencirane nagrade na osnovu nivoa učinka partnera, a u skladu sa okvirom za proces evaluacije. Partneri se ocjenjuju godišnje, na osnovu kvaliteta pruženih usluga, odnosa sa klijentima kao i tržišnih i finansijskih pokazatelja.

Poslujemo u sistemu gdje se zahtjeva da godišnja ocjena učinka partnera bude usklađena sa ocjenom kvaliteta njegovog rada.

Kako bi se utvrdile tržišne vrijednosti za različite vještine i uloge te kako bi se izvrsni pojedinci privukli i zadržali, sljedeći faktori se također uzimaju u obzir prilikom izračunavanja ukupne nagrade:

- ▶ Iskustvo
- ▶ Uloga i odgovornost
- ▶ Dugoročni potencijal

Dodatak 1: Lista klijenata revizije koji su društva od javnog interesa

Dodatak 1: Lista klijenata revizije koji su društva od javnog interesa

Klijenti revizije EY BiH koji su društva od javnog interesa

U poslovnoj godini završenoj 31. decembra 2023. godine, društvo Ernst & Young d.o.o. Sarajevo izvršilo je reviziju sljedećih društava od javnog interesa i sa njima povezanih lica:

ArcelorMittal d.o.o. Zenica
Banka Poštanska štedionica a.d. Banja Luka
BH Telecom d.d. Sarajevo
Centralna banka BiH
Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH
MANN+HUMMEL BA d.d. Tešanj MANN+HUMMEL BA J.S.C. Tešanj
Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo
Scania Leasing BH d.o.o. Sarajevo
Union Banka d.d. Sarajevo

Sarajevo, 30. aprila 2024. godine

Danijela Mirković

Prokurista

Ernst & Young d.o.o. Sarajevo

Dodatak 2: Spisak registrovanih EYG kompanija članica

Dodatak 2: Spisak registrovanih EYG kompanija članica

Spisak registrovanih EYG kompanija članica u državama članicama EU ili EEA

Na 30. jun 2022. godine, sljedeće kompanije članice EYG registrovane su za obavljanje zakonskih revizija u državama članicama EU ili EEA:

Država članica	Statutarni revizor ili revizorska kuća
Austrija	Ernst & Young Wirtschaftsprüfungsgesellschaft m.b.H.
Belgija	EY Assurance Services SRL
	EY Bedrijfsrevisoren SRL
	EY Europe SRL
Bugarska	Ernst & Young Audit OOD
Hrvatska	Ernst & Young d.o.o.
Kipar	Ernst & Young Cyprus Limited
	Ernst & Young
	Ernst & Young CEA (South) Services Ltd
	Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc
Republika Češka	Ernst & Young Audit, s.r.o.
Danska	EY Godkendt Revisionspartnerselskab
	EY Partnership P/S
	Komplementarselskabet af 1. januar 2008 A/S
	EY Grønland Godkendt Revisionsanpartsselskab
Estonija	Ernst & Young Baltic AS
	Baltic Network OU
Finska	Ernst & Young Oy
Francuska	Auditex
	Ernst & Young Audit
	Ernst & Young et Autres
	EY & Associés
	Picarle et Associes
Njemačka	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Ernst & Young Heilbronner Treuhand-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	EY Revision und Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Treuhand-Süd GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Steuerberatungsgesellschaft
	TS GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	TS Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Schitag Schwäbische Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Grčka	Ernst & Young (Hellas) Certified Auditors Accountants S.A.
Mađarska	Ernst & Young Könyvvizsgáló Korlátolt Felelősségű Társaság

Država članica	Statutarni revizor ili revizorska kuća
Island	Ernst & Young ehf
Irska	Ernst & Young Chartered Accountants
Italija	EY S.p.A.
Latvija	Ernst & Young Baltic SIA
Lihtenštajn	Ernst & Young AG, Basel
	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft, Stuttgart, Germany
	Ernst & Young AG, Vaduz
Litvanija	Ernst & Young Baltic UAB
Luksemburg	Ernst & Young Luxembourg S.A.
	EYL Luxembourg
	Ernst & Young S.A.
Malta	Ernst & Young Malta Limited
Nizozemska	Ernst & Young Accountants LLP
Norveška	Ernst & Young AS
Poljska	Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o.
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Finance sp. k
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Doradztwo Podatkowe sp. k.
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
	Ernst & Young Usługi Finansowe Audyt sp. z o.o.
Portugal	Ernst & Young Audit & Associados–SROC, S.A.
Rumunija	Ernst & Young Assurance Services SRL
	Ernst & Young Support Services SRL
Slovačka	Ernst & Young Slovakia, spol. s r.o.
Slovenija	Ernst & Young d.o.o.
Španija	ATD Auditores Sector Público, S.L.U
	Ernst & Young S.L.
Švedska	Ernst & Young AB

Ukupni promet za godinu koja je završila 30. juna 2023. godine za ove kompanije članice EYG, proistekao iz zakonskih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja bio je približno 2,60 milijardi Eura.

EY | Stvaramo bolje poslovno okruženje

EY postoji kako bi stvorio bolje poslovno okruženje, pomažući u stvaranju dugoročne vrijednosti za klijente, ljude i društvo i kako bi bi gradio povjerenje na tržištima rada.

Korištenjem podataka i tehnologije, raznovrsni EY timovi u preko 148 zemalja grade povjerenje putem usluga uvjeravanja i pomažu klijentima da se razvijaju i transformišu.

Kroz rad u oblasti revizije, savjetovanja, prava, kreiranja strategije, porskog i transakcionog savjetovanja, EY timovi postavljaju prava pitanja kako bi našli nove odgovore na složene probleme sa kojima se danas suočava svijet.

EY predstavlja globalnu organizaciju i može se odnositi na jednu ili više firmi članica Ernst & Young Global Limited, svaka od kojih je odvojeno pravno lice. Ernst & Young Global Limited, kompanija locirana u Velikoj Britaniji, ne pruža usluge klijentima. Informacije o načinu na koji EY prikuplja i koristi lične podatke i opis prava koje pojedinci imaju u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti podataka dostupni su putem ey.com/privacy. Kompanije članice EY ne primjenjuju ovu politiku u zemljama gdje je to zakonom zabranjeno. Za više informacija o našoj organizaciji, posjetite ey.com.

© 2023 Ernst & Young d.o.o. Sarajevo
Sva prava zadržana.

EYG no. EYG no. 008908-23GbI
BMC Agency GA 12235087
ED None

Ovaj materijal je pripremljen samo u opšte informativne svrhe i nije predviđeno oslanjati se na njega za računovodstvene, pozne, pravne ili druge stručne savjete. Molimo vas da se obratite svojim savjetnicima za određeni savjet.

ey.com